

OM: 028572

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
SZIVÁRVÁNY TAGÓVODÁJÁNAK
„JÁTÉKVILÁG”
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Szivárvány Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalomjegyzék

I.2.1. Célunk	4
I.2.2. Gyermekkép	4
I.2.3. Óvodakép	5
A PEDAGÓGIAI PROGRAM FELÉPÍTÉSE	7
II. 1. Bevezetés	8
III.2. Az óvoda funkciói	9
III. 3. Az óvodai nevelés feladatai	11
III.3.1. Alapelveink, specialitásaink:.....	12
III.3.2. Az óvodai nevelés feladatai	12
III.3.3. Feladatrendszer	14
III.3.3.1. Az egészséges életmód alakítása.....	14
III.3.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.	16
III.3.3.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	20
III. 4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI.....	22
III.4.1. A játék	23
III.4.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	28
III.4.3. A külső világ tevékeny megismerése	30
III.4.4. A mozgás	34
III.4.5. A művészeti tevékenység feladatai.....	37
III.4.8. Munkajellegű tevékenységek.....	42
III. 5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	44
III.5.1. A rugalmas napirend	44
III.5.2. A hetirend.....	45
III.5.3. Az óvodai csoport szerkezete	46
III.6. Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei.....	47
III.6.1. Ünnepeink	47
III.6.2. Megemlékezéseink	47
III.6.3. Az óvoda rendezvényei	48
III.7. Az intézmény speciális szolgáltatásai	48
IV.1. Partnereink	50

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

IV.2. Esélyegyenlőség / a különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése /	55
IV.2.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)	56
IV.2.2. Kiemelten tehetséges gyermek.....	58
IV.2.3. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.....	59
IV.3. Gyermekvédelem	61
IV.4. Kiegészítő program.....	65
IV.5. Az óvodában folyó nevelőmunka ellenőrzési, mérési, -értékelési, - minőségbiztosítási rendszere	66
IV.5.1. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése	67
IV.5.1.1. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése.....	67
IV.5.2.2. A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelés.....	72
IV.5.2.3. Az intézmény nevelő – fejlesztő munkáját érintő egyéb értékelések	72
A PEDAGÓGIAI PROGRAM MELLÉKLETEI	73
1.sz. melléklet	73
2. sz. melléklet	74
Felhasznált irodalom.....	75

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

A MIÓVI Szivárvány Tagóvodája a város egyik szép zöldövezeti területén, az Észak – Kiliáni lakótelepen helyezkedik el. A családokra jellemző a heterogén összetétel. A gyermekek nevelése derűs családi légkörben folyik melyhez biztosítottak a gyermekek fejlődéséhez szükséges változatos tevékenységek. Kiemelkedő jelentőséget tulajdonítunk a **játéknak**, melyre helyi óvodai programunkat építettük. A gyermek a játékélményeit a környező valóságból meríti, alkotó, konstruáló, díszítő, rajzoló tevékenysége is ebből fejlődik ki. Így alakítottuk ki önálló, vizuális arculatunkat, melynek célja a szépség megalkotására, befogadására nevelés, a világban és nemzetünkben felhalmozódott művészeti értékek megismertetése, az esztétikum iránti igény kialakítása. Nevelőmunkánk 2007-től Kompetencia Alapú Óvodai Programcsomaggal színesedett.

Pedagógiai programunk hangsúlyai:

Közös felelősséget kell érezni szülőnek és pedagógusnak egyaránt gyermekeink neveléséért. Ennek megfelelően olyan nyitott óvoda megvalósítására törekszünk, ahol érvényesülnek a gyermekek érdekeit szolgáló szülői elvárások és megvalósul az együttnevelés.

Közös célunk a gyermekeket felvértezni mindazokkal a tapasztalatokkal, melyekkel eligazodhatnak a világban. A nyitottság élményt, tapasztalatot, helyzeteket kínál, amelyben a gyermekek:

- önállóan gondolkodhatnak,
- támogatást kaphatnak a természetes kíváncsisághoz,
- erősíthetik felfedező kedvüket,
- kreatívan reagálhatnak,
- együtt gondolkodhatnak,
- helyzetek között választhatnak, dönthetnek.

Pedagógiai programunkban kiemelkedő szerepet kap:

- gyermekek egyéni különbségei, eltérései, a fejlettségi szinthez igazodó komplex - képességfejlesztés,
- szülők óvodai életbe való bevonása,
- élethosszig tartó tanulás igényének megalapozása.
- egészségtudatos nevelés: egészséges testi, lelki fejlődés biztosítása,
- környezeti nevelés
- hátrányok csökkentése, tehetség kibontakoztatása
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

I.2.1. Célunk

A személyiségértékek, tulajdonságok sokoldalú fejlesztését megalapozni: a **Játékvilág** Óvodai Program által, melyet a beillesztett kompetencia alapú óvodai programcsomag tesz színesebbé.

I.2.2. Gyermekkép

- A program a 3-7 éves korú gyermekek fejlődésének támogatását és SZEMÉLYISÉGÜK fejlesztését vállalja fel. A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumokhoz és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek, különbségek ismeretében közelít.

Ennek tudatában nevelőmunkánk eredményeként rendelkezzenek gyermekeink az alábbi személyiség tulajdonságokkal.

- Legyenek autonóm személyiségek, rendelkezzenek pozitív énképpel, önérvényesítő képességgel, érzelmi gazdagsággal, legyenek érzékenyek a művészetek, a természeti, társadalmi környezetük iránt
- Tudják saját szükségleteiket kifejezni
- Sajátítsák el a kulturált magatartás szokásait, az önfejlesztő, a befogadó, elfogadó, együttműködő, segítőkész magatartást, az empatikus, szolidáris viselkedést, a döntés, a választás, a rugalmas gondolkodás, a kreativitás képességét,
- Ismerjék fel és fogadják el a különbözőségeket
- Tanuljanak meg a szocializáció szempontjából fontos szokásokat, magatartásmódokat:
 - legyenek kompromisszumokra, konszenzusokra kontaktuskeresésre képesek.
 - Sajátítsák el a kommunikálás a társalgás az önszabályozás, az önkontroll technikáit
 - Társas konfliktusokban, felnőtt segítsége nélkül is keressék a megoldásokat.
 - Teljesedjék ki az önkifejező és az együttműködő képességük.

Értelmi fejlődésük során:

- leljék örömeiket a felfedezésben, próbálkozzanak az élethelyzetekben, tevékenységekben
- ápolják a hagyományokat
- szeressék, védjék a természetet, az élőlényeket
- érdeklődjenek az írott nyelv és a jelzések iránt.

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, tanuljanak meg figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve - kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- a közösség iránti felelősségvállalást,
- mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.

Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük. Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet és indítékok korai megalapozását jelenti.

Együtt nevelünk a családokkal. A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonását az intézmény életébe.

I.2.3. Óvodakép

Az óvoda nyitottsága, mint elv, befolyásolja az óvoda kapcsolatainak alakítását, a családoktól az iskolával való együttműködésig.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

A nevelési hitvallásunk a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása. Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó környezetben nevelkedjen.

A gyermeki személyiséget övező bizalom

- pedagógiai optimizmus,
- a különbözőségek elfogadása,
- a diszkrimináció tilalmának érvényesítése által valósul meg.

A **NYITOTT ÓVODA**, a szűkebb környezet igényeihez igazodva, s azok által befolyásolva, szakmailag önálló intézményként elsősorban a gyermekek nevelését a családi nevelés kiegészítését vállalja fel.

Az óvoda a teljes társadalmi környezet, de elsősorban a családok felé nyitott.

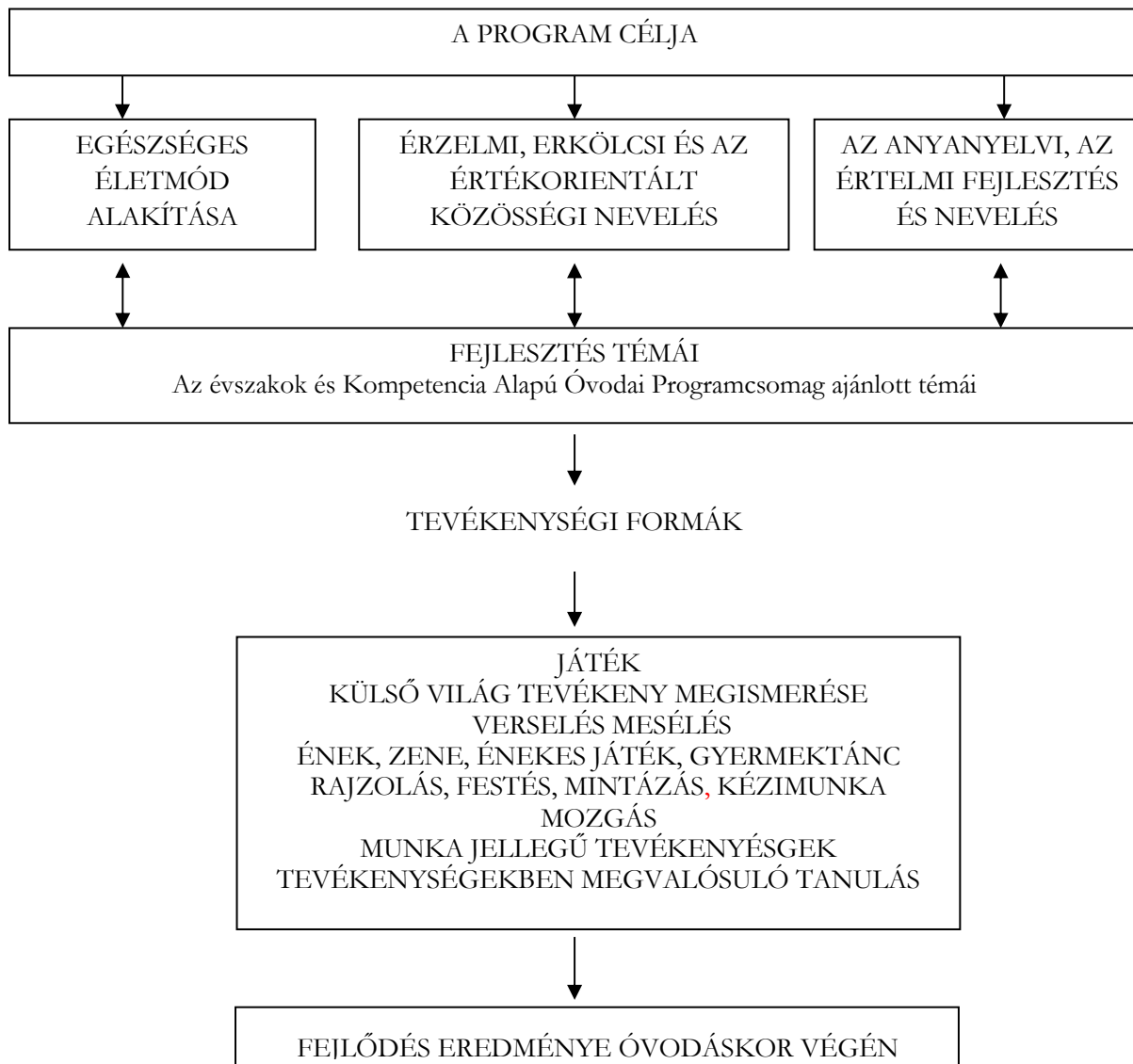
Kiemelt feladatnak tekintjük az óvoda-iskola átmenetet. Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alapképességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődést. Az óvoda a partneriskolával programokat szervez, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelő-oktató munkába.

A nyitott óvoda jellemzői:

Az óvodapedagógusok és munkatársaik:

- ismerik a családok szükségleteit,
- ismerik a családok értékrendjét és a szülők véleményét az óvodai nevelésről,
- bevonják a szülőket az óvodai életbe és szakmai támogatást adnak a családi neveléshez,
- a szülők igényeihez igazodva gyarapítják pszichológiai, pedagógiai, egészségügyi ismereteiket,
- a családok közreműködésével, kapcsolatot keresnek az idősebbek, a nagyszülők nemzedékével, bevonják őket a gyermekélethez kötődő hagyományainak ápolásába,
- a családokkal közösen gazdagíthatják a gyermekek tapasztalatait, élményeit, az óvoda feltételrendszerét.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM FELÉPÍTÉSE

II. 1. Bevezetés

Intézményünk 1962-ben épült. A város egyik szép zöldövezeti területén helyezkedik el. Az óvodát nem csak bérházak, hanem esztétikus családi otthonok és szép természeti környezet veszi körül. Száz férőhelyes négy csoporttal működő óvoda.

Visszatekintve a hat évtizedes múltra, intézményünk alapvető célja mindig a gyermekek középpontba állítása volt. A megkezdett munkát folytatva, támaszkodtunk a magyar pedagógia eredményeire, s a tradíciókat szem előtt tartva egészítettük ki fejlesztési elképzeléseinket, a környezet igényével, s az önálló arculat megteremtésével.

Az óvodai nevelésben bekövetkezett változások valamennyi hivatástudattal rendelkező óvodapedagógust arra készítettek, hogy új szemlélettel, új módszerekkel, pedagógiai érzékkel törekedjen megvalósítani mindazt, amit változó korunk megkíván tőlünk. Így került sor arra, hogy 1991-ben saját pedagógiai programot alkosson nevelőtestületünk.

A program bevezetése óta eltelt időszak nevelőmunkájának jellegzetességei: 2001-től óvodánk a Miskolci Nyitnikék Óvoda tagóvodájaként részprogrammal működik. 2006-2007 nevelési évtől intézményünk egy csoportja részt vett a Kompetencia alapú programcsomag tesztelésében. A nevelőtestület többi tagja is megismerte a programot, és a 2008-as nevelési évtől bevezetésre került minden csoportban. 2021. augusztusától a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény tagjává vált óvodánk megtartva sajátos arculatát.

A programot meghatározó tényezők

- Gyermekközpontúság
- Nyugodt érzelmi biztonságot adó nevelési légkör
- A játék elsődlegessége
- Differenciált egyéni bánásmód
- Gyermeki jogok érvényesülése
- A gyermekek mozgásigényének kielégítése, testi épségének védelme
- Az óvodapedagógus szakmai önállóságának tiszteletben tartása.
- Derűs, családi légkörben változatos tevékenységet biztosítva kiemelkedő jelentőséget tulajdonítunk a játéknak, melyre helyi óvodai programunk is épül.
- A lehető legnagyobb konkrétsággal határoztuk meg azt, ahová a gyermekeket el akartuk juttatni, tehát a végállapotot.

Ezen eredmények birtokában úgy döntöttünk, hogy helyi programot készítünk, melynek jellemzője: **a játékba** ágyazott tanuláson keresztül, a külső világ tevékeny megismerése, melyhez párosul az intézmény önálló rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet kiemelő arculata.

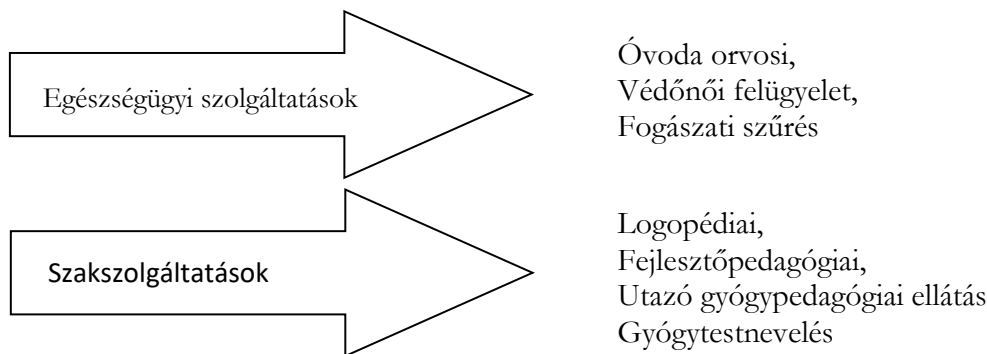
A programunkban megfogalmazottakat nem tartjuk egyedüli célravezető útnak. Értékét abban látjuk, hogy alkalmas az óvodáskorú gyermek komplex személyiségfejlesztésre: ismeretek, tapasztalatok gyűjtésére, csoportos együttműködésre, önmegismerésre.

III.2. Az óvoda funkciói

ÓVÓ-VÉDŐ FUNKCIÓ

Az óvodai nevelésben elsődlegesnek tekintjük, az érzelmi dominancia elvét, amelyet a pozitív érzelmekre, élményekre hangolódást a békés, derűs légkör kialakítását jelentik. Így érvényesülhet csak az egyik alapvető funkció, az óvó-védő funkció.

- Az óvó-védő funkció teljességéről akkor beszélhetünk, ha a személyi feltételeken túl a tárgyi környezet esztétikája kifogástalan.
- Az óvoda derűs légköre biztonságot és védettséget nyújt a gyermekeknek, amely az óvoda külső tereinek, udvar, kert harmóniájában is meg kell, hogy jelenjen.
- Jelen funkciónál nem hagyhatjuk figyelmen kívül a gyermekek testi épségének védelmét, amely a különféle mászóakák, ügyességet igénylő és fejlesztő játékeszközök ízléses megformálásában kell, hogy párosuljon kellő stabilitással.
- Különös gondot igényel az óvodapedagógusoktól a séták, kirándulások óvodán kívüli tevékenységek biztonságának megteremtése, amely a gyermek balesetmentes nevelésének a feltétele.
- Az óvó-védő funkció megőrzésében jelentős szerepet kapnak a rendszeres

Az egészségügyi szolgáltatások célja, elsősorban a prevenció, amely a 3-7 éves korú gyermek egészséges testi, lelki fejlődését szolgálja. A szakszolgáltatások pedig a gyermekek egészségügyi, valamint pedagógiai célú fejlesztését, rehabilitációját és rehabilitációját szolgálják.

SZOCIÁLIS ELLÁTÓ FUNKCIÓ

Ez a funkció a gyermekek ellátásával, gondozásával a legfontosabbat érvényesíti: a gyermek egészséges testi fejlődését, fizikai állapotának védelmét és fejlesztését.

- A gyermekek egészséges és korszerű táplálkozásának biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet és eszközrendszer megteremtése.
- A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése.
- A testi képességek fejlődésének elősegítése.
- Az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozása.
- Prevenció munká (kapcsolat a családsegítő szolgálattal, pszichológus munkatársakkal)

NEVELŐ ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ FUNKCIÓ

A legalapvetőbb, legkiemeltebb területe a programunknak. A közoktatásrendszer első alappillére az óvoda. A nevelés által megteremti mindazon készségeket, képességeket, amelyek lehetőséget nyújtanak az elkövetkezendő életszakasz teljesítéséhez szükséges személyiségjegyek kialakítására. A nevelő személyiségfejlesztő funkció célja, hogy a társadalmi igényekhez igazodva: fizikailag, szellemileg ép, érzelmileg gazdag, a világra nyitott érdeklődő aktív alkotó személyiség nevelése, az óvodás korú gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése életkori szakaszonként és egyénenként.

- Ezért óvodai nevelésünket egyre inkább jellemezze az alkotó, kezdeményező, kreatív, játékos légkörű nevelés.
- A nevelés révén nyújtott ismeretek, készségek, tudás, amelyeket a gyermek elsajátít, fejlessze jellemének megalapozását, magatartásának formálását.
Az alapfunkciókon túl differenciált egyéni, mikrocsoportos tevékenységi formákkal foglalkozunk:
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek biztosításával.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztésével, fejlődésének segítségével.
- Kiemelten foglalkozunk az intézmény sajátos arculatát megteremtő rajzolás, festés, kézimunka tevékenységgel (ábrázolás, rajzolás, festés, gyurmázás, szövés, batikolás, konstruálás-építés stb.).
- Óvodai nevelő funkció szerves része a környezetvédelem, a környezettudatos magatartás alakítása, a fenttarthatóságra nevelés, a gazdag természeti - társadalmi tapasztalat és a néphagyomány ápolás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- inkluzív pedagógiai szemlélet – egyéni differenciálás
- kompetencia alapú nevelés
- környezetünk védelmére nevelés
- anyanyelvi nevelés
- a játékba integrált spontán és szervezett cselekvéses, párhuzamos tevékenységekbe megvalósuló tanulás alkalmazása a mindennapi nevelésben.

A Pedagógiai Programban módosított elemek listája:

- Törvényi indikátorok
- Egyenlő hozzáférés biztosítása
- A gyermekek mindenképp felett álló értéke
- Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedést
- Új fogalmak beépítése, tisztázása
(Interkulturális, migráns gyermekek nevelése, sajátos nevelésű, inkluzív nevelés stb.)
- Szabad játék kitüntetett szerepe
- Hátrányos helyzetű gyermekek nevelése
- Óvodai fejlesztés elsődleges célja a gyermek kompetenciájának fejlesztése

Helyi indikátorok:

- Társadalmi, környezeti változások
- A kompetencia alapú programcsomag adaptálása

Kiegészítő új-és áthelyezett fejezetek listája:

A nevelőtestület egyöntetű véleménye, hogy a Játékvilág helyi óvodai program használható, jól működik, és eredményes nevelőmunkát indikál.

Filozófiáját, tevékenységi rendszerét továbbra is elfogadjuk, a Kompetencia alapú programcsomaggal kiegészítve a jövőben is e szerint kívánunk dolgozni.

A nevelésben a tervezett fejlesztő hatások megjelentek, mérhetővé váltak. A fejlettséget az iskolába menő gyermekeknél készített neveltségi szint és részképesség vizsgálatok, valamint az iskolai bevételek vizsgálatok bizonyítják.

A tevékenységre és játékokra épített személyre szabott fejlesztések eredményesek.

A tapasztalatszerzés játékos lehetőségei a kötetlen tevékenységek szervezésével és a mikrocsoportos foglalkoztatási formákkal, valamint az egyéni fejlesztéssel kibővültek.

A módszertani szabadság lehetőségével élve a gyermekek érdeklődési körének megfelelően, játékban ágyazottan történik a nevelés, fejlesztés.

A pedagógiai program jó alap a kompetencia alapú nevelés módszereinek adaptálásához, és teret nyit új módszerek további széles körű alkalmazásához.

Összességében megállapítható, hogy a kompetencia alapú nevelés szakmai koncepciójának alapelvei összeegyeztethetőek a helyi pedagógiai programunkban meghatározottakkal.

Személyi feltételeink bemutatása:

Az óvodapedagógus modellszerepe: A nyitvatartás teljes ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. Amennyiben óvodapedagógus hiány van adott csoportban, úgy a jogszabályi előírásoknak megfelelő személyi feltétel biztosításával igyekszik pótolni a hiányt az intézményvezető, tagintézmény-igazgató.

Jellemezze: önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzet-felismerési képesség, folyamatos önképzés.

III. 3. Az óvodai nevelés feladatai

Elsődleges célunk: hogy az óvodai nevelésünkben minden a gyermekért, a gyermek személyiség-fejlesztéséért történjen.

Óvodánk tevékenységét az alábbi célok határozzák meg, munkánk során:

- Gyermeink számára megteremtjük azt, hogy biztonságban, egészséges környezetben nevelkedjenek, szem előtt tartva alapvető tevékenységüket, a JÁTÉKOT.
- Az óvodai életrend kialakításával: a szokásrendszer megalapozása, a folyamatos játék, az ismeretnyújtás, a munka jellegű tevékenység, a szabadidő, pihenőidő, a testmozgás beépítésével, a sportolási, étkezési lehetőség biztosításával, életkorának és fejlettségének megfelelően biztosítjuk fejlődését úgy, hogy tiszteletben tartjuk a gyermek személyiségét és emberi méltóságát.
- A helyi igényeknek megfelelően az óvoda sajátos arculatának, hagyományainak – művészeti tevékenység – továbbfejlesztése olyan formában, hogy megfelelő alapot adjunk a környező iskolák művészeit tevékenységhez (rajz, tánc, testnevelés tagozat – Miskolci Kaffka Margit Általános és Alapfokú Művészeti Iskola, Miskolci Könyves Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola).
- Nevelési tevékenységünkben kiemeltnek tekintjük az óvoda-család, az óvodapedagógus-gyermek kapcsolatát. A gyermeki szeretet, az óvodapedagógus által biztosított kiegyensúlyozott légkör, a tudatosan tervezett pedagógiai munka, a szülők együttműködő partneri nevelése biztosítja az óvodás számára azt, hogy képességeihez mértén, differenciált tevékenységek szervezésével elősegítsük a sikeres iskolakezdet.

III.3.1. Alapelveink, specialitásaink:

Szocializáció és individualizáció

Nevelésünk célja a gyermek egyéni értékeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján. Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai nevelkedjen.

A szocializáció és individualizáció folyamatát egyaránt hangsúlyosnak tartjuk. A gyermekek tevékenységéhez - a szabályok pontos megjelölésével - megfelelő szabadságot biztosítunk. A gyermekben alakuljon ki a szabálytudat, s annak konzekvenciái. A felnőtt bátorítson minden gyermeket, mely során kialakul pozitív énképe, elégedettsége. A gátlásos, visszahúzódo gyermek legkisebb pozitív változásait is örömmel hangsúlyozzuk. A változatos tevékenységek során adjuk meg az önálló döntés és választás lehetőségét.

A szocializáció folyamatában spontán és véletlen helyzetekben rejlı, pl. a társas élet, az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztésénél fedezzük fel annak pedagógiai értékeit, és szándékosan teremtsünk hasonló szituációkat.

- **A játék szocializáló szerepe**

A gyermeknek joga van játékát befejezni. A tevékenység befejezése adja meg a társak számára a játékeszközök átvételét, a csoport által megalkotott szabályok alapján. A kialakult játszócsoportok az együttműködés szabályainak alakításaiban egyezkedéssel, kompromisszummal vegyenek be új társakat, tanulják meg a viselkedéskultúra alapjait.

Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei szituációktól függően változnak.

A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvodapedagógus irányítása: követő szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni.

A kiscsoportosok esetében, ha szükség van rá, játékot kezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játék helyzetben is támogató, engedő és elfogadó. Támogató szerepet vállal, azon gyermekek játékában, akik kevésbé kreatívak, vagy ötletszegények. Az óvodapedagógus beavatkozik a játékba, ha a gyermekek közötti konfliktushelyzet, vagy testi épségük megóvása ezt kívánja.

- **Konfliktuskezelés**

A közösségi élet szabályait úgy alakítjuk, hogy ráneveljük a gyermekeket a kialakult konfliktusok oldására, kompromisszumkeresésre. A konfliktusfeloldó beszélgetések során erősítjük a gyermekben a felelősségérzetet, mások érdekeinek figyelembevételét, a tolerancia fontosságát.

III.3.2. Az óvodai nevelés feladatai

Óvodai nevelésünk feladata a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság felkeltése, és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása, fenntartása. Az anyanyelvi nevelés hassa át az egész óvodai tevékenységrendszer. Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a különbözőség elfogadása mindenkinek természetessé válik.

- Valamennyi óvodapedagógus biztosítson – minél változatosabb többfajta tevékenység egy időben való gyakorlásához – megfelelő feltételeket, kiemelve a JÁTÉKOT, mint az óvodáskorú gyermek megismerési folyamatának eszközét.
- A tevékenységek megszervezésénél támaszkodjanak a gyermekek ismereteire, élményeire és tapasztalataira.
- Minden gyermek számára biztosítani kell az egészséges pszichikai, testi fejlődést elősegítő mozgásformákat, (kis és nagymozgások) támogatni és kreatív magatartását és alkotó vágyát.

Általános nevelési feladataink

- Egészséges életmódra nevelés
- Érzelmi erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodapedagógus feladatai

- Inkluzív pedagógiai szemlélet, kompetencia alapú nevelés
- Környezettudatos magatartás kialakítása, anyanyelvi nevelés
- A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás a mindennapi nevelésben

Nevelési elveink

Alapelv: Az óvodánkban komplex nevelés folyik

- A gyermeki jogok maximális elismerése és a gyermeki személyiség tisztelete.
- Az esélyegyenlőség biztosítása, az interkulturális (nemzetiségi, migráns stb.), sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek esetében.
- Pedagógiai munkánk középpontjában az együttműködési és szociális készségek tudatos fejlesztését állítjuk. (kooperáció, kommunikáció)
- Az óvoda nyitott nevelési intézmény a szűkebb és tágabb környezettel való szorosabb kapcsolat kialakítására törekszik.

Óvoda-iskola átmenet segítése:

Célja: A gyermeki kíváncsiság, aktivitás ébrentartása, és kielégítése, a kreativitás elősegítése, a kompetencia érzés kialakítása. Játékba ágyazottan változatos tevékenységek által valósuljon meg az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérésének támogatása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segítse hozzá a gyermeket, fejlessze problémamegoldó képességét.
- Gazdag tevékenységkínálattal teremtsen meg a választás lehetőségét.
- Vegye figyelembe a gyermek érési folyamatait.
- Integrálja játékba a nevelés eszközeit
- Ismerje meg az iskola elvárásait.
- Az Oktatási Hivatalhoz való Halasztási kérelem beadása előtt nyújtson megfelelő tájékoztatást a szülők számára, a tanköteles gyermek fejlettségi mutatóit illetően.
- Adjon meg minden információt, segítséget a gyermek fejlettségéről, fejlesztéséről.
- Tegyen látogatásokat az iskolában, kezdeményezzen kölcsönös hospitálásokat.
- Legyen képes a gyermek érdekében pozitív érzelmi és jó interaktív-kommunikatív viszony kialakítására.
- Tervezzen tudatosan, alapozzon a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncságra, igényére, tudásvágyára.
- Valósítsa meg a tanulási folyamatban a rendszerességet, a fokozatosságot és a folyamatosságot.
- A szociális tanulás során segítse, elsajátítani azokat az értékeket, normákat, melyeket megfogalmazott az óvoda.

III.3.3. Feladatrendszer

III.3.3.1. Az egészséges életmód alakítása

Óvodai nevelőmunkánkban az egyik legfontosabb feladatunk a gyermekek egészséges életmódra nevelése, melynek elsődleges értelmezésében azokat a tervszerű ráhatásokat tekintünk legfontosabbnak, melyet a szervezet megóvása, gondozása, egészséges fejlődése a testi képességek kibontakoztatása, valamint a mozgáskészségek fejlesztése érdekében végzünk.

Az egészséges életmód kialakításánál célunk:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Megteremtjük az eredményes testi fejlődés biztosításához azokat a feltételeket, amelyek leginkább megfelelnek a gyermek életkorának, fejlettségének egyéni adottságainak.
- Első ilyen feltétel az egészséges, tiszta környezet megteremtése, mert csak így érhető el, hogy a gyermekek megszokják, megszeressék és igényeljék a tisztaságot.
- A gyermekekkel meg kell ismertetni a tisztaságra vonatkozó szabályokat, lehetőségeket kell biztosítani azok fokozatos, folyamatos gyakorlására – ellenőrzéssel biztosítva a szabályok következetes betartását. Így érhető el, hogy a szabályok megtartása, szokássá alakuljon ki a gyermekekben.
- Személyi higiénia nevelés: kézmosás, körömápolás, mosakodás, fogápolás, hajápolás, zsebkendőhasználat, WC papírhasználat.
- Az óvoda udvara, játszóterülete, a játékeszközök sokfélesége számtalan, változatos lehetőséget biztosítson, a különféle mozgáslehetőségekre, játéktevékenységekre.
- Az udvari élet megszervezése során, az óvodában eltöltött idejük nagy részét töltsék a szabadban, az évszakok, a hőmérséklet és az időjárás figyelembevételével. Az udvar fedett része nyújtson lehetőséget az esős időben is a kint tartózkodásra.

- Törekednünk kell a csoportszobák barátságos, otthonos jellegének kialakítására, hogy minél több természetes anyag vegye körül a gyermeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal, formálja esztétikai érzéküket.
- A csoportszoba berendezési tárgyai megfelelő méretűek és könnyen tisztíthatók legyenek, hogy a gyermekek maguk is megváltoztathassák a tárgyak helyét, törekedni kell a meghitt kuckók kialakítására.
- Az öltözők, mosdó helyiségek elrendezésében fektessünk hangsúlyt a gyermek egyéni szükségleteire – öltözés, WC használat, folyamatos folyadékpótlás.
- Intézményünk alapvető feladata, hogy kialakítsa, pontosítsa a testápolással, az öltözködéssel kapcsolatos szokásokat, melyet a szülőkkel együttműködő neveléssel lehet megalapozni.
- A szükségletek kielégítésénél vegyük figyelembe a személyiség intimitásának védelmét, öltözés, WC használat alkalmával.
- Az idegrendszer védelmét jelentő nyugodt légkör megteremtése érdekében fontos a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó RUGALMAS NAPIREND kialakítása.

A fejlődés folyamata:

- Fokozatos önállóság
- Belső igény kialakulása
- Az eszközök rendeltetés szerinti használata
- Önálló, fejlettségnek megfelelő részvétel az eszközök folyamatos biztosításában

A gyermeki szervezet edzése

- A gyermekek testi fejlődésének érdekében nagy hangsúlyt kell fektetni a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, ezzel együtt a harmonikus és összerendezett mozgásfejlesztésre – mindennapi testnevelés a szabadban szervezett foglalkozások, kinti játéktevékenység és úszásoktatás alkalmával.
- A gyermekek biológiai fejlődését, csakúgy, mint mozgásfejlődését napi testmozgással, testedzéssel kell megteremteni, tervszerűen megválasztott, céltudatosan alkalmazott testgyakorlatok, mozgások gyakorlása által.
- A 3-7 éves gyermek képességeinek fejlesztése az életkorhoz kötött finom szenzibilis fázisok figyelembevételével, továbbá a széleskörű, változatos mozgásfejlesztés mozgástapasztalat, mozgásélmény biztosításával.
- A koordinációs - és állóképesség fejlesztése a helyes testtartás, illetve lábboltozat alakítása.
- Edzés – motoros képességek fejlesztése, a test általános erejének, állóképességének növelése.
- Törekedni kell a gyermekek mozgásműveltségének kialakítására, hogy többféle mozgás elvégzésére legyenek képesek, s az egyre több készség szokássá alakuljon, mivel így válik képessé mozgásának viselkedésének tudatos irányítására.
- A játékigény felkeltése, kielégítése, a mozgás megszerettetése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A testápolási szokások megfelelően rögzülnek, a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fésülködnek, fogat mosnak.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
Önállóan használják a zsebkendőt.

-
- Önállóan döntenek, hogy mennyi ételt fogyasszanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
 - Esztétikusan terítnek, és higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
 - Teljesen önállóan öltöznek, ruháikat esztétikusan összehajtva a helyére teszik. Cipőjüket befűzik, helyére teszik.
 - Környezetükben mindenütt igyekeznek rendet tartani.
 - Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára
 - Az eszközökkel, berendezésekkel óvatosan bánnak, a rendetlenséget megszüntetik.
 - Szívesen tartózkodnak az udvaron, szeretnek tornázni, és önállóan részt vesznek mozgásos játékokba.

Baleset megelőzésre nevelés

A baleset megelőzésre nevelés természetes módon épül be az óvoda mindennapi tevékenységébe, különösen a játék, gondozás, környezet megismerés területeibe.

A nevelés folyamatában olyan magatartásformák kialakítására törekszünk, mellyel a balesetek elkerülhetők.

Az óvodapedagógus kötelessége, hogy rendszeresen felhívja a gyermekek figyelmét a környezetben lévő veszélyhelyzetekre, alakítson ki, tanítsa meg a gyermekekkel a veszélyelkerülő technikákat. Ebbe a szülőket is feltétlenül be kell vonni. A baleset megelőzés érdekében a család és az óvoda összehangolása szükséges.

Feladatok:

- A veszélyhelyzetek felismertetése, elkerülése,
- az eszközök balesetmentes használata
- biztonságos közlekedésre nevelés.

III.3.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.

A szociális és érzelmi nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normái alapján, tevékenységeken keresztül.

Fejleszteni azokat a képességeket, amire szüksége van a gyermeknek, hogy hatékony felnőtté váljon, hogy jól boldoguljon a társas kapcsolatokban, hogy boldog és sikeres ember legyen. Az óvoda nevelje a gyermekeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nyitott légkör, szeretetteljes irányítás segítségével, döntési képességek fejlesztésével, szokás és normarendszer megalapozására törekedjen.

- Kreativitás és fantázia
- az érzelmek szabad kifejezése
- megfelelő frusztrációtűrés
- szabadjon nemet mondani
- szükséges határok elfogadása
- az örömezés átélésének képessége.

Az óvodai nevelésünkben elsődlegesnek tartjuk az érzelmi dominancia elvét, melyhez megfelelő empátikus - megértve együttműködő - nevelői magatartás párosul. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az

óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükség, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutató jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosításának feladatai:

Modellértékű, befogadó attitűd, különbözőségek elfogadásának természetessé tétele a gyermekek számára. Különbözőségek tisztelete, elfogadása, sajátosságainak megismerése, kezelése, egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel.

Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása, problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

Célunk ezáltal: a szociális életre nevelés, az életkori sajátosságoknak megfelelő szocializáció kialakítása, elősegítése úgy, hogy az óvodapedagógus és a dajka egész lényével neveljen. Mutasson őszinte érdeklődést a gyermek iránt, és lelkesedjen a közösen elérendő célokért.

Az óvodapedagógus és a nevelőmunkát segítők – pedagógiai asszisztensek, dajkák – együttműködése

A pedagógiai asszisztens és a dajka az óvodapedagógus segítőtársa. Munkája, a célok, a nevelési feladatok és az óvodai élet napi szervezése szempontjából egyaránt fontos. A dajka is nevel, ő is hat a gyermekcsoportra, tehát neki is tudnia kell, hogy milyen rendszer, milyen elvek, milyen elképzelések alapján nevelünk. A sok tevékenység figyelemmel kísérése a csoportszobán kívüli terek megnövelése és hasznos játéktérre alakítása ugyancsak megköveteli, hogy a dajka szorosabban együttműködjön a csoporttal.

Egyéni bánásmód a közösségben

A megvalósítás alapvető feltétele, a gyermek életkori és egyéni jellemzőinek alapos ismerete. Az egyéni különbségek leginkább a társas kapcsolatokban tűnnek ki. Külön figyelmet fordítunk azokra

a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások gátolják. Figyelmet érdemelnek a kiemelkedő képességű gyermekek is. Az egyéni bánásmód nem feltétlenül külön tevékenységet jelent, a gyermekek egy részének éppen a csoporton belül van szüksége egyéni bánásmódra.

Az értékelés:

Az értékelés hozzájárul a gyermek csoportban elfoglalt helyének, társa és a felnőttek róla alkotott véleményének alakulásához. A pozitív értékelést megerősíti a helyes magatartás, elősegíti az óvodapedagógus elvárásainak belsővé válását. A negatív értékelés és az elmarasztalások mutassanak a kívánatos magatartás irányába. Jutalmazás kiterjedhet a dicséret különböző módjaira – a testi közelségtől, a dicséretet jelző pillantástól, gesztustól, mimikától, szóbeli megfogalmazásig.

A fejlődés várható eredménye:

- kialakul a gyermekek én tudata és önérvényesítési törekvései
- képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre
- elfogadják a különbözőséget
- akaratukat alá tudják vetni mások akaratának
- örülnek a közösen elért sikereknek, ötleteikkel alakítják környezetüket
- Bízhatnak önmagukban és társaikban
- Érdeklődnek egymás iránt, tekintettel vannak egymásra
- Alkalmazkodnak a szabályokhoz, tudják késleltetni szükségleteik kielégítését
- Készen állnak az iskolai életre, az új környezet elfogadására

Az óvodapedagógus feladatai:

- A pedagógiai asszisztens és a dajkák felelős bevonása a nevelésbe
- Barátságos otthonos szeretetteljes légkör biztosítása, az óvodai közösségbe való beilleszkedés elősegítése.
- Az óvodai befogadás fokozatos, gondos előkészítése, megszervezése (ismerkedés az óvodával, szülőkkel meghitt beszélgetések, anyás befogadás).
- Készítsen anamnézist a gyermekről és kérje meg a szülőket, mutassák be gyermeküket írásos formában.
- Óvodapedagógus-gyermek kapcsolatában érvényesüljön az állandó törődés érzése, amely legfontosabb szubjektív előfeltétele a gyermekek fejlesztésének (érvényesítse az elfogadás elvét).
- Érzelmileg biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtésével segítse, gyermekek társas kapcsolatainak alakítását „éntudatának”, „önérvényesítő” törekvésének fejlődését.
- Gyermek-gyermek kapcsolatában kialakítani a másikkal való érintkezés és együttműködés szabályait, amely a társas kapcsolatok és a közösségi tevékenységek alapfeltétele.
- Érzelmileg nevelés területén: a szeretet és kötődés képességének fejlesztése.
- A felnőttek és gyermekek iránti megbecsülés, tisztelet érzésének megalapozása.
- Helyes gyermeki szemléletmód kialakítása, a különbözőség toleranciájának elfogadása.
- Élménybefogadó képesség fejlesztése.
- Ösztönök, érzelmek, indulatok irányításának fejlesztése, konfliktus kezelés
- Sajátos törődést igénylő, érzelmi zavarokkal rendelkező gyermekek segítése.

- A szocializációs magatartás kialakításában, a felnőttekkel, társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása, gyakorlása. Az óvodai étellel összefüggő szokásrendszer fokozatos finomítása, fejlesztése, gyakorlása.
- Közösségen belül az együttműködés, együttjátszás, együttdolgozás képességeinek kialakítása, gyakorlása.
- Kísérje figyelemmel a közösségen belül az egyes gyermekek fejlődési ütemét
- Alakítsa ki saját csoportja hagyományait, szokásrendszerét, jelképrendszerét, amely mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.
- Kulturális viselkedési szabályok kifejlesztése, gyakorlása.
- Segítőkézség, türelem, fegyelem, érdeklődő magatartás kialakítása.
- Felelősségérzet, önálló vélemény, döntés alakítása.
- Önfegyelem, önkontroll megtanítása, metakommunikációs jelzések értelmének elsajátítása.
- Én tudat, közösségi tudat kialakítása, fejlesztése.
- Kiemelten figyeljen azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív hatások, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják
- Működjön együtt a családdal, a gyermekvédelmi szolgálattal, pedagógiai szakszolgálattal, családgyógyozóval, a hátrányok csökkentése miatt.
- Szervezzen közös tevékenységeket a gyermekek és a családok számára.
- Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek attitűdök, azaz kompetenciák (együttműködés, önállóság, segítőkészség, önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, a közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat, szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához, szükséges tevékenységi, és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása, az értékrend megalapozása.
- Az óvodai dokumentumokban megfogalmazott normarendszer elfogadására, nevelési felfogásba építésére motiválás. A családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása. A szülőkkel, gyermekkel való közös gondolkodás, véleménycseré, döntés eredményeként a programmal összeegyeztethető, plurális értékek beépítése az óvoda normarendszerébe. (Inkluzív nevelés, pld: migráns gyermekek.)
- Irányítsa a gyermekek figyelmét az őket körülvevő szépségre, a követendő jó tulajdonságokra. Ismertesse meg a gyerekeket a kulturális értékekkel, erősítse bennük a hazaszeretet érzését, a nemzeti identitástudatot.
- A szocializálás gyakorlatát akkor teljesíthetjük hatékonyan, ha óvodásainknak egyenként is maximálisan segítséget nyújtunk. Ha biztosítjuk életkori és egyéni, pszichológiai és szociológiai okokból - adódó – sajátosságaik, igényeik, szükségleteik kielégítését, az egyre magasabb szintű tevékenységi formák lehetőségét. Ezáltal alapozzuk meg, alakítjuk és fejlesztjük azokat a tulajdonságokat, melyek a gyermeket később egy közösség értékes tagjává tehetik.

A fejlődés várható eredményei:

- Ismeri szűkebb, tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kapcsolódás alapja.
- Ragaszkodik óvodájához, a kisebb gyermekhez, felnőttekhez.
- A gyermek igényévé válik a helyes viselkedési szabályok betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak.

- Közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktushelyzetben társaikkal megegyeznek.
- Érdeklődnek barátaik, társaik iránt. A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Óvodán kívül, ha találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Ismerik saját képességüket, megfelelő önbizalommal rendelkeznek, de a kudarcot is el tudják fogadni.
- Örömeiket szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Kialakul a gyermekek Én-tudata és érvényesítési törekvései.
- Képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre.
- Elfogadják a különbözőséget.
- Akaratukat alá tudják vetni mások akaratának.
- Örülnek a közösen elért sikereknek, ötleteikkel alakítják környezetüket.
- Alkalmazkodnak a szabályokhoz, tudják késleltetni szükségleteik kielégítését.
- Készen állnak az iskolai életre, az új környezet elfogadására.

III.3.3.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodás gyermekek értelmi fejlesztése az egyéni fejlődésüket figyelembe véve megfelelő fokon, sajátos módon történik. A gyermekeket aktivitásra, problémák meglátására és kifejtésére és azok megoldására tegyük képessé. A beszéd, a kommunikáció a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze legyen. A kommunikáció által erősödjön gyermek biztonságérzete, bővüljön tájékozottsága, gazdagodjanak ismeretei, kapcsolatai, fejlődjön beszédképessége, anyanyelvi kultúrája.

Az óvoda a gyermek közvetlen környezetéből hozott ismereteire, a gyermek megismerési vágyaira, érzelmi beállítottságára és érdeklődésére támaszkodva fejleszti. Az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató három-négy éves nevelési feladat eredménye. Az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.

Az értelmi képességek kialakítására, az érzékelésre, a figyelem, a képzelet, a gondoskodás fejlesztésére, az óvodai nevelés számtalan lehetőséget biztosít. Nagyon fontosnak tartjuk nap, mint nap megkeresni a módot arra, hogy a gyermek lássa, hallja, tapasztalja, megismerje, a körülötte levő dolgokat, jelenségeket, változásokat. Az értelmi fejlesztés a megismerésen alapul, amely nem más: mint a gyermek fejlődését alapvetően meghatározó pozitív tevékenységek összessége. A változatos tevékenységek során sajátos analízisével, szintézisével, erősödik az észlelés képessége a memória, figyelme, képzelet és kreativitás.

Célunk: problémamegoldó gondolkodásra ösztönözni a gyermekeket a játék és tapasztalatszerzés alkalmával.

Az anyanyelvi nevelés célja:

Az óvodai anyanyelvi nevelés, mint komplex folyamat segítse a szociális kapcsolatok kiépítését, valamint legyen az egymás közötti kommunikáció legfontosabb eszköze. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi nevelés közvetítő elemként jelen van a nevelési folyamat minden mozzanatában. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermekek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdéséhez. A beszéd a környezettel való érintkezésnek, az önkifejezésnek és a gondolkodásnak a legfőbb eszköze.

Fejlesztési feladatainak a család a környezet megismeréséből kell kiindulnia. Az egyéni képességek megismerése tudatos és folyamatos kell, hogy legyen. Az újabb fejlesztési szint felismerése érdekében minden adódó lehetőséget ki kell használni beszélgetésre.

Kiemelt szerepe van az értelmi fejlesztés megvalósításában az ANYANYELVI NEVELÉSNEK, amely az óvodai élet minden mozzanatában jelen van. A kisgyermek beszélni tanulása, nagyon hosszú folyamat, amely egyfelől az artikulációs másfelől pedig a percepció rendszer tökéletesedésével jellemezhető.

A mindennapok társas helyzeteihez rugalmasan alkalmazkodó, komplex kommunikatív viselkedésen belül kialakuló beszédkapcsolat feltételeinek kialakítása, beszédképesség fejlesztése.

Ahhoz, hogy a gyermek helyesen beszéljen és megértse az elhangzó beszédet, elengedhetetlen a családi, szülői háttér, később pedig az óvodai környezet és az óvodapedagógus kifogástalan, mintaszerű beszéde. Az óvodának, illetve az óvodapedagógusoknak óriási szerepük van, hiszen a legszenzitívabb korban (3-7 éves időszakban) mintául szolgálnak az anyanyelvét éppen elsajátító kisgyermeknek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismerje meg a családok anyanyelvi kultúráját
- Az óvodapedagógus és gyermek közötti kialakult bensőséges kapcsolat segítse elő a sokrétű kommunikációs helyzetnek megfelelő: beszédritmus, hangerő, hanglejtés, beszédképesség és metakommunikáció fejlődését.
- Fejlessze a gyermekek beszédértését, mondatalkotási képességét
- Késztesse a gyermekeket gondolataik, érzelmeik, szükségleteik, kívánságaik szóbeli kifejezéseire. Törekedjen arra, hogy a gyermekeknél a tevékenységek során kialakuljon a párbeszéd az egymásra figyelés.
- Segítse a gyermekeket a különbözőség elfogadásában, törekedjen arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény és képesség a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre.
- A gyermekek beszédkedvének motiválásával, alakítsuk ki az igényt a megnyilatkozásra: élmények, érzelmek és ismereteik közlésére.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni kialakulóban lévő beszéd-sajátosságait, hogy megalapozzuk gyermekeinkben a készséget a szóbeli kapcsolatteremtésre, a szóbeli kapcsolat fenntartására, a nyelvi kommunikációra.
- Egyénre szabott differenciált fejlesztés alkalmazása
- A készségkialakítás során értelmi szintjüknek és érdeklődésüknek megfelelően megérettessük velük a beszéd funkciót és a funkciókat hordozó nyelvi eszközöket – gondolatokat kifejező dialógus az érzelmeket tükröző hangsúly, ritmus- jelentőségét.
- Problémamegoldó képességek fejlesztése a problémák meglátására, okainak megismerése, megoldási módok keresése.
- Változatos élményekkel, vers, mese, bábjáték, mondókázás, nyelvi játékokkal fejlessze a gyermekek szókincsét, beszéd-szerveket (játékos légző gyakorlatok, hangutánzó gyakorlatok, nyelv és ajakgyakorlatok).
- A kiemelkedő képességgel rendelkező gyermekek felismerése, fejlesztése.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

- A szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készség- és képességfejlesztés megvalósítása. A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- Irodalmi szövegek, kifejezések, szólások nyelvi fordulatok használatával, gazdagítjuk a gyermekek kifejezőkészségét ritka, régies tájnyelvi szavak megismertetésével.
- Tudatosan és folyamatosan megfigyeljük a gyermekek beszédkésztségét, felmérjük beszédhibáikat. Súlyosabb, vagy rögzült beszédhibával logopédushoz irányítjuk őket.
- Törekszünk arra, hogy gyermekeinknél szokássá váljon az udvarias kifejezések használata, egymás tisztelete, megértése, amely a szociális viselkedés fejlesztését is szolgálja.
- Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy az óvodapedagógusok az óvodai munkát segítő dolgozók beszéde példamutató legyen.
- Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás.
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés tapasztalatszerzés, felfedezés, új gyakorlati probléma megoldás

A fejlődés várható eredményei:

- Összefüggően beszélnek, bátran nyilvánítanak véleményt, elbeszélésük folyamatos
- A feltett kérdésekre pontosan, adekváтан felelnek.
- Motiváltak a szóbeli közlésre
- Képesek a hallott szöveg megértésére
- Képesek az ok-okozat összefüggések megfogalmazására, következtetések levonására.
- Szókincsük életkoruknak megfelelő
- Beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal teremtik meg, és tartják fenn a kapcsolatot
- Figyelmesen végighallgatják társaikat és a felnőtteket
- A tanult mondókákat, verseket, meséket felidéznek, eljátsszák
- Alkotás közben beszélgetnek, énekelnek, mondókáznak
- Megnevezik a térirányokat és végrehajtják a térben való mozgásra vonatkozó utasításokat
- Időészlelésére jellemző, hogy tájékozódnak a napszakok, évszakok és a hét napjai között
- Szándékosan emlékeznek a közeli és távoli eseményekre is

III. 4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

Óvodai nevelésünk célja a teljes gyermeki személyiségfejlesztése és az életre való felkészítés a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül. E célt szerteágazó egymásra épülő egymással

összefüggő feladatokkal, komplex módon érvényesülő tevékenységekkel érjük el. Az óvodai nevelésünk legtartalmasabb leggazdagabb fejezetéhez érkezünk. E gyűjtőfogalom alá rendezzük a tevékenységformákat és a fejlesztés tartalmi eszközeit.

A komplex tevékenységi formák sorrendje:

- JÁTÉK, a tevékenységekben megvalósuló tanulás
- a külső világ tevékeny megismerése
- művészeti tevékenységek: rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; verselés, mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- mozgás
- munka jellegű tevékenységek

Valamennyi tevékenységi forma fejlesztésénél a következő meghatározó tényezőket vesszük figyelembe:

- Egyrészt azt, hogy a gyermek milyen ismeretanyaggal, készséggel, képességgel, egyéni sajátossággal érkezik az óvodába, tehát a KIINDULÓ ÁLLAPOTOT.
- Megfigyeljük a gyermekek összetételét az ismereteik és készségjellemzőik alapján.
- A gyermeki sajátosságok alapos ismerete, a tevékenységekhez illő szervezeti formák, módszerek megtalálása, a nevelési folyamat ritmusának helyes szabályozása a komplexitás figyelembevételével.
- A gyermekek és szülők igényeit.
- A rendelkezésre álló eszközállományt.

Az óvodai élet tevékenységformái a különböző életkorokban magasabb szinten megismétlődnek, állandó körforgásban vannak. Ez az állandó ismétlődés adta számunkra azt az ötletet, hogy a fejlesztési témákat az évszakok változásaira építsük. A 2006-2007 évi programtesztelés után a – tematikus terveket- a Kompetencia alapú programcsomag ajánlott fejlesztési témáival egészítettük ki. Ezen témákra támaszkodva dolgozzuk ki azokat a tematikus terveket, amely a fejlesztés lehetőségeit adják.

Őszi hangulat	TŰZ (október, november, december)
Tél örömei	VÍZ (január, február, március)
Tavaszbredésére	FÖLD (április, május, június)
Nyári élmények	LEVEGŐ (július, augusztus, szeptember)

III.4.1. A játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz,

ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléghőmérsékletet, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység-szervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyben az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. Óvodánkban jól kialakult szokás az óvodapedagógusok által készített és alkalmazott szabályjátékok felhasználása a játék, és a tanulási tevékenységekben. Személyiségzavarok kialakulását előzheti meg, feloldja az elfojtott érzelmeket, indulatokat. A játékban a gyermekek folyamatosan gyakorolják az együttműködést, kooperációt és a kölcsönös kommunikációt. Ez teremti meg a társas kapcsolatok alakulását, érzelmi életük gazdagítását.

Valamennyien tudjuk, hogy a személyiség fejlődésének milyen fontos területe a játék, így a benne rejlő nevelési lehetőségeket céljainknak megfelelően, tudatosan használjuk fel. Óvodai életünk mindennapját, minden tevékenységi formáit átszövi a játék, és erre a komplex tevékenységi forrásra épül a pedagógiai programunk.

A játék célja:

A játék megértéséhez ismernünk kell a játék sajátosságait, azokat az ismertetőjegyeket, amelyek megkülönböztetik más tevékenységtől.

- A játék spontán a gyermek szabadon választott, külső készítésektől mentes tevékenységei. Pszichológiai alapja: a gyermek tevékenységi vágya, amely nem a gyermek motorikus nyugtalanságából fakad, hanem cselekvési szükségleteiből és önálló törekvéseiből.
- A játék örömforrás a gyermek számára, melyben a cselekvés, a manipuláció és az elképzelés szerez örömet. Motivációja nem a célban, hanem a tevékenységben van, tehát önmagáért való.
- A játék sajátosan céltudatos tevékenység. A játék célja, mindig az óvodáskorú gyermek közvetlen indíttatásából, belső állapotából, vágyából, indulatából ered. A céltudatosság állandó jellemzője, hogy a konkrét cél nem állandó, könnyen felcserélődik, megváltozik.
- A játéktudat a játék komolyságával ellentétes irányban hat. A játékban a valóság és a képzeleti kép keveredik, de a kettő mégis elkülönül a gyermek tudatában. Viszont a gyermek bármennyire is beleéli magát a játékba, mégis megőrzi realitás érzékét. Ugyanez vonatkozik a kialakult társas kapcsolatokra is.
- A játék fontos meghatározó eleme az utánzás, amely egyben mozgatója a gyermeki cselekvésnek. Az utánzás, a játék és a személyiség fejlődésével kölcsönhatásban fejlődik. A felnőttek tevékenységének a megfigyelése, az utánzó játék alapvető forrása. Így az óvodáskori játékos utánzás a szociális tanulás fontos eszköze.

Az óvodáskorban a játék a tanulás legmeghatározóbb színtere. A gyermek játéka élményen alapszik, ezek útján ismerkedik meg a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, mely hatással van értelmi képességeink fejlődésére.

A játékon belüli tanulás, a gyermek szükségleteihez, igényeihez, vágyaihoz igazított tapasztalatszerzés, melyben a gyakorlás, a sokoldalú próbálkozás ad lehetőséget az akadályok leküzdésére, a konfliktusok megoldására, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére. Ezek szerint, ahogy a gyermek egyre képesebbé válik az összetettebb, bonyolultabb játékokban való részvételre, így válik képessé a tudatosabb tevékenységek önkéntes vállalására, így jelenik meg a belülről vezérelt játéktémák mellett a külső késztetésen alapuló játékok igénye is.

Céljaink:

A megfelelő csoportlégkör biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális- interkulturális szemlélettel. Megteremteni a szabad mozgást, a szabad tevékenykedést az önállóság a kezdeményezés és együttjátszás és munkálkodás lehetőségeit. Pedagógus szerepe a játékban: támogató, inspiráló, közvetítő, feltételeket megteremtő. Szükség és igény szerint játszik, partnerségre törekszik. A közösségi élet, a játék szabályainak, normáinak gyermekekkel és szülőkkel közös formálása, a gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképeség erősítése különös tekintettel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire. Állandó szokásokat, hagyományokat és ritmikus életrendet kialakítani. A gyermekek adottságait figyelembe véve fejlődését maximálisan segíteni.

Társas és baráti kapcsolatokat, illetve kisebb csoportok kialakulását elősegíteni. Törekedni kell a gyermek szociális helyzetéből adódó különbségek csökkentésére, a komplex személyiség fejlesztésre. A gyermekek személyiségének fejlettsége olyan szintet érjen el, amely biztosítja, hogy az iskolába jól be tudjanak illeszkedni, az ottani körülményeknek megfelelően tudjanak viselkedni és tanulni.

Testileg-lelkileg egészséges érdeklődő a világ megismerésére törekvő, kezdeményező, kreatív, határozott jellemű, érzelmekben gazdag, segítőkész személyiség kialakítása.

Az óvodapedagógus feladata:

- A játékhoz szükséges megfelelő feltételek megteremtése.
- A rugalmas napirenden belül az elmélyült játék kialakításához minél hosszabb, folyamatos játékidő biztosítása.
- Közösségi életük fejlődéséhez szükséges kiegyensúlyozott, nyugodt légkör megteremtése.
- Különösen fontos a gyermekek életkori követelményeinek figyelembevételével megfelelő helyet, esztétikus környezetet biztosítani számukra ideiglenes és állandó játszóhelyek kialakításával.
- Teremtsünk lehetőséget: a nyugodt, de a mozgást és testi képességeket fejlesztő játszóhely kialakítására, az óvodaudvaron, kertben és kirándulások alkalmával.
- A játékszerek és játékeszközök legyenek esztétikusak, tartósak, könnyen tisztíthatók. Feleljenek meg a gyermekek igényeinek, keltsék fel érdeklődésüket.
- A megfelelő készen vett játékeszközök biztosítása mellett, közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök biztosítása melyek erősítik a gyermeki kreativitás önkifejezés, alkotókedv közös tervezés együttműködés kibontakoztatása.

- A játék fajták témája, tartalma, a gyermek egyéni vagy közösen szerzett benyomásaira, tapasztalataira épüljön.
- A gyakorló játéknál biztosítsunk lehetőséget az ismétlések révén a különböző képességek gyakorlására.
- A gyakorló játék: kutató, manipuláló, hallási, látási megismerésen alapuljon. Fejlessze a hangképző, beszédképző, a mozgást gyakorló (nagy és finom mozgás) cselekvési és gondolkodási megismerő folyamatokat.
- Fejlessze a gyermek erejét, ügyességét, állóképességét és izomrendszerét.
- Építő és konstruáló tevékenységében a vizumotoros (látásos-mozgás) és problémamegoldó gondolkodást és megfigyelőképesség kialakulását.
- A szerepjáték pedagógiai szempontból nyújtson lehetőséget a személyiség minden vonásának, minden készségének fejlesztésére, a legkülönbözőbb ismeretek elsajátítására, gyakorlására.
- A szerepjáték biztosítsa a gyermek kezdeményező-készségének, önállóságának megvalósítását. Tapasztalataikhoz, ismereteikhez, elképzeléseikhez fűződő érzelmeik kibontakoztatását.
- Törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy a gyermekek változatos szerepekben vegyenek részt a játékban, ahol egyéni képességeinek legfejlettebb szintjére juttassa el őket.
- A szerepjáték tevékenységi formái által fejlődjön megfigyelő, empátikus és társas kapcsolatteremtő képességük, szociális érzékenységük.
- Az óvodapedagógus alakítsa ki a gyermekekben az igényt, hogy játékaikhoz önmaguk által létrehozott eszközöket használjanak fel. Ennek teremtsen meg a feltételeit, hogy bármikor rendelkezésükre álljon.
- Nyújtson segítséget a különböző anyagok, eszközök, szerszámok használatának elsajátításában. Játékaik elkészítése közben, ösztönözze őket újabb ötletek kipróbálására.
- A létrehozott eszközöket minden esetben használják fel különböző játékaikban, dramatizálásban, konstruálásban.
- A barkácsolás fejlessze megfigyelőképességüket, megismerő folyamataikat, képzeletüket, kezűgyességüket, gondolkodásukat és vizumotoros képességüket.
- A dramatizálás: a gyermeki játék élményhátterét, a valóságot és a mesevilágot tükrözze. A dramatikus játékban a képzeletbeli képekből építhesse a verbális jelzések segítségével, így kell eljutnia a gyermeknek a cselekmény elgondolásáig, majd a cselekmény megalkotásáig.
- Feladatunk ezért a rendszeres irodalmi élmény nyújtása.
- Alakítsunk ki olyan „varázslatos” környezetet, légkört, amely mesemotívumok, cselekmények, mesés szerepek kreatív megformálására ösztönzi a gyermeket.
- A bábjátékban a gyermekek közvetlenül nyilvánulnak meg. Bábozásuk tükrözze a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés és történet felhasználásával, úgy, hogy közben oldódjanak gátlásaik, szorongásaik.
- Az építő-konstruáló játékban az alkotás igényét kell kialakítani a gyermekben, mely kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti.
- Biztosítanunk kell az életkori sajátosságoknak, és egyéni képességeknek megfelelően a játékszerek különböző fajtáit: fa, fém műanyag, félkész játékszerek, eszközök.
- Segítse elő az óvodapedagógus, az egyszerűtől induló, majd az egyre bonyolultabbá váló alkotások létrehozását. Segítse elő a választott vagy elképzelt modell egyre pontosabb megközelítését, a bonyolultabb játékelemek biztos kezelését, a szerepjátékkal való sokoldalú kapcsolatát.

- Szabályjáték alkalmazásával alakítsuk ki a gyermekekben a szabály dominanciáját, s az ahhoz tartozó helyes viselkedési formát – NORMÁT.
- E játékfajtánál fejlesszük önuralmukat, önfegyelmüket, toleranciájukat, felelősségüket és feladat tudatukat.
- E mozgásos szabályjátékok biztosításával alakítsuk ügyességüket, állóképességüket, kitartásukat és mozgáskoordinációjukat. Növeljük gyorsaságukat, rugalmasságukat.
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Lehetőséget kínálni a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT- eszközöket is.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- A cselekvéses tanulás személyre szabott legyen, az óvodapedagógus pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Értelemfejlesztő játékok beiktatásával törekszünk a megismerési folyamat kialakítására, az értelmi képességek, a figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, és fogalomalkotás bővítésére.
- Valamennyi játéktevékenységben tartsuk tiszteletben a gyermeki játék önállóságát. Segítsük elő a szocializációs folyamatok erősödését, a gyermekek közötti kapcsolatteremtő és együttes cselekvés képességeiben, a közösségi magatartási formák kialakulásában.
- Az óvodapedagógus figyelje, értse, érezze gyermekei játékát, mindig ott, és annyi segítséget nyújtson, amennyit fejlődésük igényel.
- A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszédet támogatása verbális ismeretekkel, fogalomalkotás segítségével, a beszéd, prozódiai elemeinek gazdagításával. Beszédalkalmakkal, az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának fogalmak megértésének a magyaros mondatalkotás kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

A fejlődés várható eredményei:

- Legyen öntevékeny, önálló.
- Képes legyen alkotóan részt venni a játékban egyedül és társaival is.
- Beszéde legyen érthető, folyamatos, tiszta, ami élményeinek, ismereteinek, gondolatainak, érzelmeinek, vágyainak közlésére szolgál.
- Bátran kérdezzen a felnőttől és a társaitól.
- Véleményét ki tudja fejezni.
- Legyen kreatív.
- Mozgása legyen összerendezett, harmonikus.
- Rendelkezzen elemi szinten az önelfogadás, önértékelés képességével.
- Legyen toleráns társaival, fogadja el, hogy nem vagyunk egyformák.
- Együttműködése által tudjon együtt játszani, csoportos feladatokat elvégezni.
- Ismerje az alapvető viselkedési formákat.
- Rugalmasan alkalmazkodjék azokhoz az új szabályokhoz, melyek megfelelnek a gyermeki tevékenységeknek.
- Legyen segítőkész, ha kell, kérjen segítséget.
- Képes legyen alkalmazkodni másokhoz.
- Képes legyen konfliktusait társaival rendezni.

- A problémák, megoldására csak akkor kérje a felnőtt segítségét, ha nem tudja önállóan megoldani.
- Tudja, hova tartozik, legyen tisztában nemzetiségével.
- Korának megfelelően tartsa be azokat a magatartási formákat, melyek a természet és társadalmi környezet megbecsüléséhez szükségesek.
- Tartsa rendben a körülötte levő tárgyakat, vigyázzon játékaira, azokra az eszközökre, melyeket használ, legyen igénye a tisztaság.

III.4.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodában a TANULÁSI folyamat a JÁTÉKBAN egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenységi formákban valósul meg. A játék és a tanulás kapcsolatát és egymásra épülését, a két tevékenységre jellemző komplexitás is bizonyítja, amennyiben mindkét fogalomhoz többféle tevékenység is tartozik. A játék sokféleségét már megismertük, ugyanígy a tanulás felosztása szerint lehet többféle. Beszélünk: motoros, szociális és verbális tanulásról, de ugyanezeket felfedezhetjük a játékban is.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. Az óvodai tanulásban kiemelkedő szerepe van a MOTIVÁCIÓ-nak. A gyermekek érdeklődésének tevékenységi vágyának felkeltéséhez elengedhetetlen. A játék és a tanulás közös elemei egyaránt meghatározói a játékon belül és játékon kívüli tanulásnak, így a játékon belüli tanulás, kisugárzik a játékon kívüli tevékenységekre. A gyermekek spontán játékaikban tapasztalnak, kísérleteznek, felfedezik és megismerik környezetüket. A játék tehát a tanulás alapvető formája.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

A nevelés egészen belül megvalósuló tanulás lehet

- Önálló vagy irányított tapasztalatszerzés.
- Komplex tevékenységek, kötött és kötetlen kezdeményezések, önkéntes szabad játékban választható tevékenységek, séták, kirándulások, beszélgetések.

A tanulás szervezési módjai

- mikrocsoportos
- páros és
- egyéni

A nevelés egészén megvalósuló tanulás lehet

- Mindennap jelen lévő: mesélés, verselés, anyanyelvi nevelés; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; mozgás
- Tervszerűen kezdeményezett: külső világ tevékeny megismerése (matematikai tapasztalat szerzéssel), ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Komplex fejlesztési területek felosztása:

- Őszi hangulat - Tűz (október, november, december)
 - Téli örömök - Víz (január, február, március)
 - Tavasz ébredése - Föld (április, május június)
 - Nyári élmények - Levegő (július, augusztus, szeptember)
- A négy komplex fejlesztési terv három témakör köré csoportosul:
- család
 - élő és élettelen világ
 - közösségi nevelés

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- Sokszínű, változatos cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása. Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez, és egyéni képességhez igazodva.
- Kompetenciák fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése.
- Értelmi képességek fejlesztése érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás.
- A gyermekek kíváncsiságának, megismerési vágyának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- A gyermekek számára olyan szituációk biztosítása, ahol megismerő, felfedező, kutató vágyait kielégíthetik.
- Megfelelő tevékenységek biztosítása a gyermekek érdeklődésének figyelembevételével.
- A gyermekek aktivitásának, önállóságának, kitartásának, figyelmének, feladat és szabadságtudatának fejlesztése.
- Az óvodapedagógus nyújtson segítséget a gyermekek tapasztalatszerzéséhez, melyben saját teljesítőképeségét is megismerheti.
- Az óvodapedagógus személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a tanulás irányítása során a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A fejlesztéshez szükséges eszközöket és digitális anyagokat ismeri és kritikusan, céljainak megfelelően használja.

A fejlődés várható eredményei:

- Kitartó, fegyelmezett cselekvés jellemezze, hogy az iskolai elvárásoknak meg tudja felelni.
- Legyen képes önálló munkavégzésre, ugyanakkor a neki adott feladatok elvégzéséhez - ha szükséges - bátran kérjen segítséget.
- Legyen feladattudata, feladattartása.
- Legyen nyitott, érdeklődő.

- Gondolkodása, problémamegoldása tegye alkalmassá a cselekvő gondolkodásra, mely az elvont gondolkodás alapja.
- Érzékelésének, észlelésének fejlettségi szintje tegye lehetővé a tanulást.
- Érdeklődése által vezényelve kitartóan dolgozzon.
- Finommotorikája tegye képessé az írás elsajátítására.
- Legyen érdeklődő környezete iránt.

KOMPLEX TEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE

III.4.3. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenységek megtervezéséhez, megszervezéséhez, kitűnő pedagógiai alapot az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei adják. Ezért tervezünk a különböző természeti változásoknak megfelelően, hogy a gyermekek újra éljék meg mindazt, amit a tágabb szűkebb környezetünkben tapasztalnak, látnak, hallanak. Ehhez illesztjük a kompetencia alapú programcsomag TÚZ, VÍZ, FÖLD, LEVEGŐ témáit.

Erre alapozzuk minden esetben a gyermeki tevékenység formáit: a játékot, a környezet megismerését a mozgást, a művészeti tevékenységét (vers-mese, ének-zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka), a munkát és a tanulást.

A külső világ megismerésén belül külön foglalkozunk a természeti-társadalmi környezet megismerésével és a matematikai tartalmú tapasztalatszerzéssel.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

A külső világ tevékeny megismertetésével célunk:

- hogy a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő tágabb környezetből olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkornak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- Óvodásaink fedezzék fel a valóságban jelenlevő dolgok, események, történések közötti összefüggéseket. Mindezt hassa át a RÁCSODÁLKOZÁS, a LÁTVÁNY, az ÉLMÉNY és az ÖRÖM érzése. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, a gyermek tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Célunk: az óvodás korú gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása.

Az óvodapedagógus segítse elő az önálló véleményalkotást, döntési képességek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és környezet alakításában. A gyermekek a mindennapi tevékenységek során tapasztalatokat, ismereteket szerezzenek az őket körülvevő természeti, társadalmi tárgyi környezetről, annak jellemzőiről, összefüggéseiről, formai- téri- mennyiségi viszonyairól. Ismerjék

és értsék meg az őket körülvevő világot. A világ megismerése megfigyelésekre és tapasztalatokra épüljön. Szeressék és óvják a környezetet, alakuljon ki pozitív érzelmi viszonyuk a természettel és erősödjön a szülőföldhöz való kötődésük.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- A gyermekek minél többet tartózkodjanak a természetben, hogy egyre jobban igényeljék a szépet, a környezetvédelem fontosságát és a környezet higiéniéjének szerepét.
- Segítse elő a természetet szerető természettisztelő – értékeit megbecsülő, óvó- védő emberré váljon, személyes példamutatással járuljon hozzá ennek megvalósításához.
- Biztosítson a természetsarokban élőlényekről megfigyelt természeti jelenségekről, stb. szóló folyóiratokat ismeretterjesztő könyveket.
- Az ismeretek gyarapításával, feldolgozásával, ébren kell tartani a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését.
- Biztosítsuk a gyermek számára az alkalmi és folyamatos megfigyelést: séták, kirándulások alkalmával, mely segítse elő, hogy maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit, a felfedezés és rácsodálkozás jelentsen örömet számukra.
- A gyermekek kísérjék figyelemmel a természet és az időjárás változásait, s azt, hogy ez milyen hatással van az élőlényekre, növényekre.
- A természet szeretetére, megóvására nevelni gyermekeinket, természet közeli élettel a környezet szeretetének bizonyításával. Erősítsük meg gyermekeinkben, hogy mindez összefügg egymással, melyben legnagyobb felelőssége az embernek van.
- Lehetőséget kell teremteni, a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidézésére, melyeket folyamatosan használjanak fel tevékenységükben.
- Feladatunk, hogy a gyermek figyelmét a lényeges jegyekre irányítsuk, a beszélgetés kapcsán támaszkodjunk a gyermek korábbi élményeire, ismereteire is.
- Segítsük elő a kísérletek, vizsgálódások, gyűjtések, kirándulások, élőhelyek felkeresését.
- Intézményünkben továbbra is teremtünk alkalmat veteményeskert kialakítására és állatok gondozására (akvárium, téli madáretetés).
- Óvodásaink szívesen és örömmel végezzék el a különböző munkafajtákat a természetsarokban, kertben: ültetés, öntözés, kapálás, szüret, betakarítás, állatgondozás.
- Fejlesszük a gyermekek aktivitását, önállóságát, önfegyelmét és biztonságérzetét, pl.: ültetésnél, gyűjtésnél, szerszámok, talaj előkészítésénél, gondozásnál, ápolásnál.
- Lehetőséget kell teremteni arra, hogy a gyermekek a megszerzett ismereteket gyakorlatban is alkalmazzák, mert csak így nyílik lehetőség ismereteik elmélyítésére, jártasságaik, készségeik kibontakoztatására.

-
- Nevelésünk egyik fontos feladata nemzeti kultúránkhoz, hagyományainkhoz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, elmélyítése ünnepek, hagyományok, jeles napok továbbfejlesztése. (ünnepeink: március 15, Karácsony)
 - Népi hagyományok felelevenítése: szüret, Farsang, Húsvét, Pünkösöd.
 - Feladatunk a természettel kapcsolatos megemlékezések Madarak és fák napja, Állatok világnapja, Föld napja révén a természet óvásának, a növények védelmének és a környezet esztétikai igényeinek a megalapozása.
 - Alakítsa ki a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt, tegye lehetővé, hogy megismerjék városunk és környéke lehetőségeit, kiránduló helyeit.
 - Fokozottabban szorgalmazni kell városunk nevezetességeinek megismerését – Diósgyőri vár, Avasi kilátó, Nemzeti Színház, Vadaspark stb. – a lokálpatriotizmus megalapozását.
 - Biztosítanunk kell a rendszerességet, hogy a kiegyensúlyozott megismerő légkörben tanulják meg a társakkal felnőttekkel, a környezetünkben együtt élő emberek az alapvető viselkedési formák elsajátítását (tolerancia, tisztelet, szeretet).
 - Teremtsen lehetőséget különböző gyűjtő tevékenységekre egyszerű vizsgálatok, kísérletek végzésére.
 - A megismerési folyamatokban fejlessze a gyermek kommunikációs készségét, amellyel a gondolkodást, a beszédszerveket mozgósítjuk a nyelvi feladatok megoldására.
 - A környező valóság megismerésének keretein belül szükséges megvalósítani, a matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzését, amely az érzékelésre, észlelésre és megfigyelésre épül.

A matematikai tartalmú tapasztalatszerzés és ismeretnyújtás célja:

A gyermek aktivitása és érdeklődése során szerezzen matematikai tapasztalatokat és ismereteket a közvetlen és tágabb természeti- emberi – tárgyi környezetben. Ismerje fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat alakuljon ítélőképessége, fejlődjön tér- sík- és mennyiségszemlélete. A matematikai tapasztalatok szerzését, a külső világ tevékeny megismerése során, komplex módon valósítjuk meg:

- Utánzásos minta, minta-modellkövető.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő.
- Gyakorlati probléma és feladatmegoldás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra adott válaszok.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek.

A matematikai tapasztalatok kialakításában meghatározó szerepet kapjon a megismerő problémamegoldó tevékenység, a szerkesztő, összerakó munka, az ítélőképesség, melyre teremtsünk minél kedvezőbb helyzeteket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának támogatása.
- Az iskolai megkezdéséhez szükséges matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzése; részképességek, műveletek elsajátításának segítése.
- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben lehetővé teszi számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A megismerés által fejlődjön alkotókedvük, fantáziájuk, együttműködési tevékenységük.

- A valóság tárgyainak jelenségeinek megfigyeltetésén keresztül fejlesszük forma- és szín észlelésüket. Eközben ismerkedjenek a méret, az irány, a hosszúság és a tömeg viszonylagos fogalmával.
- A környezetben törekedjünk a hallási és látási képességek fejlesztésére, a háromdimenziós látásmód kialakítására, a geometriai formák felismerésére.
- A természetben, a tevékenységformákban segítsük elő a számfogalom kialakulását a számolási készség fejlesztését, a mennyiség rendezettségét, a manipulációs és logikai készség megalapozását.
- A tapasztalatszerzés közben fejlődjön anyanyelvi ismeretük, emlékezetük, gondolkodásuk, képzeletük és feladattudatuk.
- Fontos, hogy megértsék az azonosítást, a megkülönböztetést, az összefüggések felismerését, a formák, mennyiségek összességének előállítását, azok megkeresését és viszonyait.
- Az analízáló szintetizáló műveletek végzése során, jusson el a gyermek a magasabb szintű folyamatok kialakításához, a síkban és térben való tájékozódáshoz.
- Fordítson kiemelt figyelmet az óvodapedagógus a tehetséges gyermekek azonosítására, gondozására és differenciált fejlesztésére.
- A gyermekeken keresztül a szülőkre is hathatunk, tudatosítsuk bennük, hogy a gyermek fejlődéséhez nélkülözhetetlenek a biológiai ingerek, a természetben, társadalomban végzett változatos élmények, tapasztalások.

Fejlődés várható eredménye:

- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri néhány jellegzetességeit, ismeri a napszakokat.
- Tudja csoportosítani az állatokat élőhelyük szerint, ismeri azok tulajdonságait.
- Alkalmazza a gyűjtőfogalmakat, tudja, mi tartozik oda.
- Alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Ismeri társadalmi és családi környezete legfontosabb adatait (szülei nevét, foglalkozását, lakcímüket, óvodájuk nevét...)
- Ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt, és azok rendeltetését.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri a testrészeket, a testének felépítését.
- Képes az általánosításra, következtetések levonására, ok okozati összefüggések felismerésére.
- Észreveszi a természetben lévő szépséget, vigyáz a környezetre.
- Képesek a halmazokat megadott szempont alapján csoportosítani.
- Ismerik a különböző térbeli alakzatokat, kreatív módon alkotnak, másolnak építményeket.
- Felismerik a síkidomokat, meg tudják különböztetni az egymásra rajzolt formákat (Gestalt funkció).
- Tudnak szempont szerint sorba rendezni, sorozatot készíteni.
- Felismerik a tükrös alakzatokat, létre tudják hozni azokat síkban és térben egyaránt.
- Tudnak tízig, húszig számolni, felismerik a több- kevesebb –ugyanannyi fogalmát, létre tudják hozni hozzátevással, elvétellel.
- Ismerik a „pár” fogalmát, képesek megítélni a megállapítások igazságát (igaz-hamis).
- Megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik a helyzeteket kifejező névutókat
- Ismernek néhány logikai játékot, betartják azok szabályait.
- Képesek tömegek, űrtartalmak területek összehasonlítására becsléssel, méréssel.
- Nyitottak a matematikai ismeretek befogadására.

III.4.4. A mozgás

Az óvodáskorú gyermek lételeme a mozgás, ezért nem lehet elképzelni tartósan nyugalmi állapotban. Ez a kor a motoros aktivitás sokoldalú megnyilvánulásának korszaka.

A gyermekek ebben az életkorban olyan biológiai, pszichológiai változásokon mennek át, melyek döntő módon kihatnak felnőttkori személyiségük alakulására. A gyermekkorban elmulasztott kihasználatlan lehetőségek nem térnek vissza, negatív jelleggel majd a felnőtt életük kísérő jelenségévé válnak. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A gyermekek mozgásos aktivitásának kiéléséhez, sokoldalú és harmonikus fejlődéséhez, semmi mással nem pótolható hatékonysággal járul hozzá a játék. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A képességek fejlesztése mindig a gyermek biológiai fejlettségéhez, életkori sajátosságaihoz igazodik differenciált feladatadással.

A kisgyermek a legtöbb tapasztalatát a legmaradandóbb élményeiket, 3-7 éves korban gyűjti. Ezért programunkban a mozgás fejlesztését két részre tagoljuk:

- A gyermekek különböző önálló szabad mozgása.
A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- A különböző szervezett testmozgás.
A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

Célunk az óvodáskorú gyermekek mozgásfejlesztésében:

Az egészség megőrzése és megszilárdítása, a szervezet edzése, a szervezet fejlődésének növekedésének támogatása és a testi képességek kialakulásának elősegítése, valamint a mozgásműveltség fejlesztése. A környezet egészséges feltételeinek megteremtése, a tervezett és kötetlen testgyakorlatok, a természet erőinek rendszeres felhasználása, nevelési céljaink megvalósítását segíti.

A mozgás sajátos feladatait részfeladatokra bontva valósíthatjuk meg, amelyek négy főrészt oszthatók.

1. A szervezet általános képzésének a testi fejlődésének biztosítása
 - szervrendszerek, szervek funkcionális tulajdonságainak javítása,
 - a törzsizomzat, végtagok (kéz, láb) sokoldalú arányos fejlesztése,
 - egyéni képességekből fakadó: fejlődési rendellenességek testi elváltozások megelőzése, javítása. (pl.: hanyag tartás, harántboltozat süllyedés)
2. A motoros képességek fejlesztése
 - a test általános erejének, kondíciójának növelése,
 - reakciógyorsaság és mozgásgyorsaság fejlesztése,
 - a fizikai állóképesség növelése,
 - mozgásérzékelés: egyensúlyérzék, mozgékonyaság, hajlékonyság, rugalmasság, lazaság fejlesztése.
3. A mozgásműveltség kialakítása
 - mozgáskészségek, mozgássajátosságok kialakítása,
 - a mozgásos cselekvések helyes végrehajtási módjainak elsajátítása,
 - a mozgásos formák cselekvések esztétikus kivitelezése.
4. A játék versenyigény felkeltése, kielégítése, a mozgás megszerettetése.
 - A gyermekek számára váljék biológiai és kulturális szükségletté a rendszeres testmozgás.
 - A rendszeres sporttevékenységein keresztül segítjük a szervezet edzettségét és teherbíró képességét.
 - Élményekben gazdag, vidám, kooperatív versenyek szervezésével fejlesztjük közösségi magatartásukat.

- A mozgás formáinak gyakorlása közben alakítsuk az egészséges életmód szokásait.

Döntő feladat valamennyi részterületen a gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése, csontozatának erősítése, a helyes testtartás kialakítása, a mozgás- és játékgény kielégítése.

A külső világ tevékeny megismerésének feladata, hogy a gyermek minél több időt töltsön a szabadban, ezért mozgásfejlesztésük is ilyen formában történik az időjárás függvényében. A gyermek, különböző jellegű önálló szabad mozgása – számos egyéb hatás mellett – ezért is jelentős, mert kipróbálhatják saját mozgásbeli teljesítőképességüket.

Az óvoda udvara a mozgásfejlesztésének egyik legfontosabb színtere, ahol a gyermekek megfelelő játszóterülettel rendelkeznek és az udvari játékeszközök sokféle mozgáslehetőséget kínálnak. Így tapasztalhatják az újabb és újabb próbálkozások után, hogy egyre több mindenre képesek. A szabadon mozgó gyermek sokféle mozgáspróbája során megtanulja, a veszélyhelyzet felmérését, de jó pedagógiai feltételek mellett a veszélyhelyzet megszüntetését is.

Az önálló szabadban végzett mozgás, nem csak az egyes változatos mozgásformákra adnak lehetőséget, hanem szerep és szabályjátékokra, udvari munkára, amely hasonlóan alakítja a szervezet sokoldalú fejlesztését. (Sport- és versenyszerű játékok a népi dalos körjátékokra, építő, konstruáló játékokra, szerepjátékokra és kerti munkára.

Mindezek együtt olyan ötleteket, élményeket, olyan motivációkat hívhatnak elő a gyermekből, amelyekre vagy nincs, vagy csak nagyon korlátozottan van lehetőség a csoportszobában. Ezek mind a kis és nagymozgásokat, az érzékszerveket és kreativitásukat, valamint a társas kapcsolataikat jelentősen fejlesztik.

A szervezett mozgás jelentősége jól ismert a rendszeres egészségfejlesztő testmozgás megvalósításában.

A mozgás anyagát az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságát figyelembe véve a torna, az atlétika és a labdajátékok ágaiból választjuk ki, melyet a gyermekek vízhez szoktatásával, úszás oktatásával és gyermektáncsal egészítünk ki.

Az óvodai mozgás területén motoros képességek fejlesztése, a mozgásanyag megválasztása, a gyermekek mozgásaktivitása a 3-7 éves korú gyermekek sajátosságaira épül. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás elősegíti a tudatos tervszerű mozgáskészség megalapozását, illetve a mozgások finom koordinációjának kialakulását, majd megszilárdítását és a motoros képességek fejlesztését. Miután minden nap alkalmazzuk ezért lehetővé válik, hogy a kötelező mozgás tevékenység során már megtanult mozgásokat még jobban megismerjék és elsajátítsák a gyermekek. A szervezett mozgásfejlesztésnél, elsődleges szempont a gyermekek életkori és egyéni fejlődésükből adódó különbségek figyelembevétele. Fontos feladat, a jó szervezés, a rendelkezésre álló idő aktív kihasználása, a vidám, jó hangulat megteremtése. Mivel a mozgásfejlesztés a családon és az óvodán belül valósul meg, így nagyon fontos, hogy tudatosítsuk a szülőben a rendszeres testmozgás és testedzés fontosságát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodában tartózkodás teljes időtartama alatt biztosítsa a megfelelő helyet, időt, eszközt, tiszta környezetet a gyermek mozgásfejlődésének kielégítésére.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítja a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit.
- Egyensúlyérzék fejlesztése.
- Helyes testtartás kialakítása.
- Változatos eszközök és a gyermek önálló szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a rendszeres egészségfejlesztő testmozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.
- Szervezze úgy a csoport napirendjét, hogy legyen helye a napi mozgásnak, edzésnek.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.
- Szervezzen mozgásos játékokat, sport, és versenyjátékokat az udvaron.
- Szervezzen lábboltozat erősítő, speciális és tartásjavító gimnasztikai gyakorlatokat.
- Társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek –én határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.
- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra valamennyi gyermek számára.
- Világos, konkrét, értékeléssel a pozitív énkép alakulásának támogatása.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermek szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.
- Tartsák be a szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor.
- Ismeri az irányokat, tud térben tájékozódni.
- Tud ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeret futni, képes 50-100 métert kocogni.
- Tud labdát vezetni, pattogtatni.
- Célba dob egykezes felső dobással.

III.4.5. A művészeti tevékenység feladatai

A művészeti nevelésnek nagy szerepe van a személyiség egészséges fejlődésében, elősegíti az érzelmek sokszínű kifejezését, átélését, valamint az önkifejezés eszköze. Programunk komplex módon értelmezi a művészeti nevelést. A különböző területek összekapcsolása maradandó élményt nyújt a gyermekek számára. A verselés mesélés; az ének, zene, énekesjáték, gyermektánc; és a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka állandóan jelen lévő választható tevékenység a csoportszobában és a szabadban. A művészet gyönyörködtet, tetszik a szemünknek, fülünknek, jó érzéssel tölt el bennünket, kellemes élményt nyújt, élvezetet okoz, pihentet, szebbé teszi környezetünket, életünket. Johan Huizinga holland művelődéstörténész szerint az ember: homo ludens – „játész ember”. Ebből az eredendő játékgényből vezethető le az egész művészeti nevelés. Célunk a világ és nemzetünk művészeti értékeinek megismertetése, az esztétikum iránti igény kialakítása.

Az óvodai nevelésben a verselés mesélés; az ének, zene, énekesjáték, gyermektánc; és a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka sok esetben egymást átszöve jelennek meg, ezért is alkalmas a „művészi, szép”, harmonikus egységben történő megvalósítására.

A verselés mesélés, anyanyelvi nevelés

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Cél, hogy megalapozzuk az irodalomhoz, a könyvekhez fűződő érzelmi kapcsolatukat. A verselés mesélés öröm és élmény legyen számukra, olyan formában, hogy közben fejlesztjük a gyermekek erkölcsi érzelmeit, ítéleteit, magatartását, esztétikai fogékonyságát.

Legfontosabb a **magyar anyanyelv elsajátítása**, a gyermekek beszédkészségének kifejezőkészségének, szép kiejtésének, a helyes hangsúlyozásnak megalapozása, szókinccsünk gyarapítása. A versekkel, mesékkal való megismertetés csak akkor érheti el kitűzött célját, ha válogatunk az irodalmi alkotások között és gyermekeinknek a legértékesebbeket kínáljuk. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Egységes műveltségi anyagot kell közvetítenünk, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait és érdeklődését.
- Arra kell törekednünk, hogy az általunk átadott műveltségi tartalom, legyen mindenekelőtt nemzeti, így kerüljenek első helyre a magyar népköltészet és az irodalmi műalkotások: mesék, versek. A mesélés, verselés kezdeményezés anyaga legyen, változatos gerincét a magyar népmesekincs alkossa, kiegészítve más népek meséivel, igaz történetekkel, rövid elbeszélésekkel és klasszikus mesékkal.

- Biztosítani kell, hogy érvényesüljön az érzelmi, értelmi és anyanyelvi nevelési feladatok sora, a gyermekirodalomhoz szorosan kapcsolódó tevékenységek, módszerek (bábjáték, dramatizálás) sajátos eszközeivel.
- A verselés mesélés adjon lehetőséget az indulatok feldolgozására, a szorongások leküzdésére, a gátlások megszüntetésére, mivel ez mozgásba hozza a gyermeki képzeletét, amely megbékíti félelmeivel és erősíti önbizalmát.
- Törekedni kell kisebb csoportokban, dúdoló, ritmikus mondókák, mondóka mesék alkalmazására. A verselés mesélés anyagát, a felelgetős mondókák, halmozó és láncmesék, verses mesék és fokozatosan hosszabbodó bonyolódó prózai mesék váltsák fel.
- A versek lehetőleg mozgásos fantáziához, vagy énekes játékhoz kapcsolódjanak, ahol a ritmus és a hangzás legyen az elsődleges.
- Aktív és passzív szókincs bővítése, kommunikációs képesség fejlesztése.
- Biztosítsunk lehetőséget minden nap folyamán a verselésre, mondókázásra, mesélésre. Törekedjünk az ismétlések gyakoriságára, melyhez párosuljon megfelelő előadásmód (metakommunikáció) és esztétikus szemléltető eszköz.
- Szervezzünk bábműsort gyermekeink számára, teremtsünk lehetőséget bábszínház és színházi előadás megtekintésére.
- Adjunk lehetőséget a gyermekek óvodán kívül szervezett élményeinek reprodukálására.
- Az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elő különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával.
- Javasolja a szülőknek, hogy otthon is verseljenek, meséljenek
- Ünnepek, ünnepélyek, hagyományok, jeles napok alkalmával, versek, mesék, történetek megismertetésével emeljük az ünnep hangulatát.
- A verselés mesélés alkalmával, a gyermeki személyiség lehető legsokoldalúbb harmonikus, szilárd erkölcsi alapokon nyugvó fejlesztésére törekszünk úgy, hogy megszeretessük a népköltészeti és irodalmi műalkotásokat.

A fejlődés várható eredményei:

- Szereti, és szívesen hallgatja a meséket, verseket.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Kedvenc meséjét önállóan elmondja, eljátssza, illetve társakkal közösen képes dramatizálni.
- Tud mesét, történetet kitalálni, s azt mozgásban megjeleníteni.
- Önállóan is vállalkozik meseszövegre.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc célja, hogy a gyermek szép iránti fogékonyságát, nyitottságát, zenei képességének fejlesztését elsősorban érzelmi alapokon próbáljuk kibontakoztatni.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Cél: a zenét kedvelő, zenét szerető emberek nevelése, a zenei anyanyelv megalapozása, a gyermek, hallás, ritmusérzék, harmonikus szép mozgás fejlesztésében. A zene keltse fel és fokozza az aktivitást, szabályozza a feszültséget, indulatokat vezessen le. Teremtsen nyugalmat, mobilizálja a különböző érzelmeket, serkentsen a képzeletet és alakítsa a viselkedést.

Az óvodapedagógus feladata:

- Juttassa zenei élményhez a gyermekeket.
- Fejlessze a gyermekek zenei alkotókedvét.
- Hasson a zenei neveléssel a gyermekek érzelmére, értelmére.
- Az óvodába lépéstől kezdve énekeljünk, mondókázzunk a gyermekeknek.
- Feladatunk az érdeklődés felkeltése, majd fenntartása, s ennek révén szerettethetjük meg a gyermekkel a zenei tevékenységeket.
- Az ének-zenei tevékenység központi feladata a zenei képességek, és készségek fejlesztése kell, hogy legyen. Fejlesszük a gyermekek alkotókedvét. A dallamhangok tiszta éneklése, utánzás alapján történjen, a ritmikai elemek pedig játékos mozgásokkal vésődjenek be.
- A zenei nevelés keretében fejlődjenek a gyermek értelmi képességei is a ritmusképző és hallásfejlesztő gyakorlatok: a zenetanulás, a közös éneklés és játék, valamint a zenehallgatás tegye ezt lehetővé.
- A zenei képesség fejlesztése, a hallásfejlesztés, és a ritmusfejlesztés keretein belül valósul meg
- A zenei ízlés megalapozásához hozzátartozik a zenehallgatás befogadására szoktatás, melynél feladatunk a különböző jellegű dalok, zenei hangulatok és a hangszerek sajátos hangszínének bemutatása. A zene az éneklés színessé és örömtelivé teheti a mindennapok sorából kiemelkedő ünnepeket. Az esztétikusan előadott játékok, kis táncok az együttes éneklés, a gyermekek számára igazi örömet jelenthetnek.
- Általános feladat, az ének-zenei tevékenységeknél, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a ritmusérzék életformáló szerepére, mivel a jó ritmusú ember könnyebben koncentrálni, felfogóképessége, gondolkodása frissebb, fejlettebb.
- Adjon lehetőséget az önkifejezésre: zenés mozgás, vagy zenés festés által.

A fejlődés várható eredményei:

- Részt vesz az ének-zenei kezdeményezéseken
- Szabadidőben is szívesen énekel.
- Bekapcsolódik dalos játékok játszásába.
- Adottságaihoz mérten tisztán énekel
- Folyamatosan fejlődnek zenei készségei, képességei
- Szívesen hallgat zenét, zeneműveket
- Érdeklődik a hangszerek iránt, egyszerű ritmushangszereket tud használni.
- Zenére képes mozgást, táncos mozdulatot előadni, mozgását képes társaihoz igazítani.
- Képes egyszerű zenei motívumok alkotására.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat

A szöveges dalok alkotórésze: a beszéd, a ritmus és a dallam legyen segítője az anyanyelvi nevelésnek. Az óvoda szolgálja, játékos formában a zenei ízlésnevelést és a magyar zenei anyanyelv megalapozását

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka adja tagóvodánk **sajátos arculatát**.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A megfigyelő, ábrázoló, alakító cselekvés a tanulás sajátos módja, a megismerés eszköze. A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka csak a gyermekek személyes részvételével, aktív, alkotó cselekedeteivel valósulhatnak meg. Eszköze a látási, mozgási, tapintási információkra támaszkodó, érzékelés tapasztalatszerzés, amely a dolgok látható tulajdonságaira, a térbeli, formai, színbeli jelenségekre és ezek esztétikai viszonyaira irányul.

Cél: A gyermekekben alakuljanak ki az alkotás, önkifejezés (képi, plasztikai) igényei. Tevékenység során egyéni ütemnek megfelelően alakuljanak képességeik, a tér, forma, szín kifejezésében. Fejlődjenek komponáló, téri, tájékozódó, döntési és rendező képességeik. Változatos technikákkal, eljárásokkal, eszközökkel ismerkedjenek, és használják azokat alkotásaikban.

Az alkotás során a gyermekek sokféle anyaggal, eszközzel, technikai eljárásokkal dolgoznak. Szerezzenek anyagismereti tapasztalatokat, ismerkedjenek az alakíthatóság lehetőségeivel és korlátaival. Alakuljon ki technikai bátorságuk és önállóságuk. Az ábrázolás során éljék át egyrészt magát a mozgáskoordinációt, másrészt a megmunkálás során létrejövő formai és faktuális változásokat. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka során a gyermekek alkotó folyamatot élnek át. E folyamat közben mindegyikük „megküzd” az anyaggal, próbálkozik, kísérletezik, téved és javít, elront, és újra kezd. Alkotó tevékenysége nem más, mint a tárgyi világ cselekvő birtokbavétele. A tárgyi világ feldolgozása valamilyen alkotó tevékenységében éppen olyan törvényszerű, mint a személyes kapcsolatok feldolgozása a szerepjátékban.

Ezért, hogy a gyermek a szerepjátékban az ember-ember közötti viszonyokat, úgy az ábrázolásban az ember-tárgy, illetve tárgy-tárgy viszonyát dolgozza fel és alkotja újra a gyermek, mely rendkívüli nevelőértékét adja a tevékenységi formának. A gyermekek vizuális tevékenységei az egész nap folyamán játékban fejleszhető megfelelő hatékonysággal.

Így e területen célunk: a gyermekek olyan képességeinek fejlesztése, melynek ismeretében felfogják a természetben, társadalomban, a művészetben létrejövő jelenségeket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek érdeklődésének felkeltése, a környezet tér-, szín- és formavilág iránt.
- A gyermek látáskultúrájának fejlesztése érdekében, megfigyelési, tapasztalatszerzési élmények biztosítása.

-
- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének fejlesztése.
 - A gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek további megteremtése a napirenden belül: megfelelő légkör, hely, idő, megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz álljon rendelkezésre.
 - A gyermekek ismerjék meg a tevékenységükben használható eszközök, anyagok tulajdonságait, a velük való bánásmódot.
 - Fontos feladat a gyermekkel az önkéntes alkotás örömét megszerettetni, kreativitásukat, kombináló készségüket, logikájukat, ízlésüket fejleszteni.
 - Egyéni képességfejlesztés, kreatív magatartás kibontakoztatásának, érvényre juttatása, sikerorientált környezetben.
 - A gyermek népi-plasztikai kifejező nyelvének kialakítása, melyet egyéni érettségükhöz igazodó differenciált fejlesztéssel valósítunk meg.
 - A népi kismesterségek egyszerű formáinak gyakoroltatása: agyagozás, egyszerű fafaragás, varrás, szövés, gyöngyfűzés, batikolás, üveg és zománctfestés vesszőfonás és virágkötés.
 - A csoportok berendezésében a természetes anyagok kapjanak nagyobb szerepet.
 - Mély természetszeretet kialakítása, a gyermek esztétikai érzékének kialakítása.
 - Kiállítások, múzeumok, képtárak látogatása lehetőség szerint. A környezet esztétikai jelenségeiben, a művészi alkotásaiban történő együttes gyönyörködéssel és esztétikus környezet biztosításával alapozzuk meg a gyermekek esztétikum iránti vonzódását.
 - Az óvodapedagógus segítse elő, hogy a szülők is teremtsék meg otthoni környezetben az alkotó, alakító tevékenység feltételeit, a gyermekek munkáit értékeljék és örüljenek azoknak.
 - Az általános feladatokon túl a mindennapi rajzolás, mintázás, kézimunkázás, műalkotásokkal való találkozás lehetőségei adják a képességfejlesztés lehetőségeit, melyek az alábbiak:
 - Ábrázoló, alakító képesség, alakítás formaállandóság fejlesztése.
 - Helyes eszközfogás készségének megismertetése, kialakítása, gyakorlása.
 - Létrehozásra, alkotó képességre való ösztönzés.
 - Alakzatok, színek, arányok, méretek észlelésének felismertetése.
 - Formák, színek, méretek, felismertetése, formaérzék kialakítása.
 - Élmény, fantáziavilág és díszítőérzék fejlesztése.
 - Építés: belső térszemlélet kialakítása, figurák térbeni kompozícióba rendezése.
 - Irány és időviszonyok fejlesztése.
 - Képi plasztikai kifejezőkészség kialakulásának segítése.
 - Látási, mozgási rendszerek koordinációjának fejlesztése.
 - Nagymozgások, majd kéz és ujjak finommozgásának fejlesztése.
 - Tapintás, vizuális észlelés, szem és kéz összerendezettségének fejlesztése.
 - Ok-okozati összefüggések felismerése.
 - Összehasonlítás, szétválasztás, csoportosítás készségének kialakítása.
 - Testséma, térfogalom, testrészek ismerete, emberábrázolás.
 - Térbeli alakzatok, viszonyok felismertetésének fejlesztése.
 - Térbeli alkotó- és rendezőképesség kialakítása.
 - Vizuális helyzet, memória, ritmus fejlesztése.
 - Vizuális zártság, rész-egész észlelése.

-
- Emlékezet, képzelet, problémamegoldó készség és verbalitás fejlesztése.
 - Esztétikai érzékenység és „belelátó” képesség kialakításának elősegítése.
 - Környezettudatos anyaghasználatára szoktatás.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Az alkotás során teret és lehetőséget kap mindaz, ami szép és harmonikus, az igényességre törekvés, amelynek a mindennapok munkájában meg kell jelennie. Elsősorban az óvodapedagógus példája a meghatározó e téren, mert a gyermek számára követendő modell lehet minden megnyilvánulásukban. Az ő irányító, szervező tevékenysége, őszinte lelkesedése pozitív irányba befolyásolja a gyermeket, a széphez való kötődést, esztétikai ítéleteivel, mintát adhat érzelmi reakcióinak fejlesztésével.

A fejlődés várható eredményei:

- Képesek az őket körülvevő világ képi, plasztikai megjelenítésére.
- Élmények, jelenségek, emlékképek felidézésével, szabad képzelettársítással formákat, alakzatokat hoznak létre.
- Tájékozottak jártasság szintjén az alapt technikákban, ismernek és tudnak kevert technikákat alkalmazni.
- Ismerik az egyes eszközök, anyagok helyes felhasználási módját, alkalmazását.
- Fejlettségüknek megfelelően, örömmel vesznek részt az alkotó tevékenységekben.
- Kialakul igényük az esztétikum és a környezetük díszítése iránt.
- Részt vesznek a vizuális eszközök tisztántartásában, és környezetük rendbetételében.

III.4.8. Munkajellegű tevékenységek

A gyermek munkája és játékos jellege, valamint a játékhoz kapcsolódó jegyei miatt szintén színtere gyermeki tanuláshoz. Már Comenius is részletesebben foglalkozik a gyermeki munka emberformáló szerepével. A munka szerepét a nevelésben a gyermek cselekvési vágyával indokolja. A gyermek mindig szeret valamivel foglalatalkodni, s ebben nem szabad meggátolni, hanem elő kell segíteni az állandó tevékenykedését.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosítást mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás. A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. A munka mindig célra irányul, többnyire külső instrukciók alapján folyik, amely a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.

A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. A gyermeknek valamit teljesítenie kell, így munkájának eredményét ő és mások egyaránt tapasztalhatják.

A munka jellegű tevékenységeknél célunk olyan tevékenységek gyakorlása, amely pozitív hatással van a gyermekre, és közvetlen környezetére. Tanulják meg az általuk végzett munka menetét, eszközhasználatát, éljék át a munka örömét, az eredményért vállalt erőfeszítés nehézségét, szépségét.

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A játékidőben kerül sor a munka jellegű tevékenységek megszervezésére, így a munka szervesen összefonódik a játékkal, gyakran szét sem választható.

A különböző munkafajták: A gyermek saját személyiségével kapcsolatos munkák, az önkiszolgálás, a naposság, a csoport érdekében végzett munkák, vagy a kert munkája közös vonásaként kell kiemelni, hogy valamennyi tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedést jelent az óvodában. A *munkára nevelés feladatainak meghatározása* szempontjából fontos a megfelelő korosztályok képességeinek figyelembevétele.

- Feladatunk a gyermek saját személyiségével kapcsolatos – egyéni indítékokból fakadó – kezdetben öncélú tevékenységét, célirányos tevékenységgé alakítani (gondolkodás, önkiszolgálás, szokásrendszer megalapozás).
- A szokásrendszer folyamatos megszilárdítását gyakorlással kell elősegíteni.
- Az önkiszolgálást az óvodai nevelés folyamatában végig meg kell őrizni.
- Munka az életre való felkészítését és a társadalmi gyakorlat megismerését szolgálja.
- Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyermekek önkéntesen, önállóan, kedvük és képességeik szerint végezzenek munkát (önmagával kapcsolatos önkiszolgáló és társai érdekében végzett munkatevékenységekben).
- Folyamatosan biztosítsuk, bővítsük a munkatevékenységhez szükséges megfelelő eszközöket.
- A munkaeszközöket megfelelő helyen tároljuk, hogy a gyermekek bármikor elővehessék, használhassák, amikor szükséges.
- Teremtünk lehetőséget a gyermekek számára a munkatevékenységek elvégzésére még akkor is, ha tevékenységi vágyával és képességeivel nincs teljesen összhangban.
- A napos teendők ellátásában fokozatosan felváltva vonjuk be a csoport tagjait.
- A naposok számára pontosan körvonalazzuk a feladatokat, megfelelő sorrendben a fokozatos terhelés szem előtt tartásával.
- Nyújtunk lehetőséget nap, mint nap megbízatások teljesítésére.
- Olyan feladatokat is végezzenek szívesen, amelynek közvetlenül nem látják hasznát, pl.: ajándékkészítés, üzenetközvetítés.
- Folyamatosan biztosítani kell a lehetőséget növények, esetleg állatok gondozására, úgy a csoportszobában, mint a szabadban.
- Az évszaknak megfelelően biztosítsunk lehetőséget a gyermekek számára a kert munkavégzésre, amely a megfigyelés, gondozás és tapasztalás révén új ismeretekhez juttatja őket.
- A tapasztalatok útján fedezzék fel a munka hasznosságát és szükségességét.
- Teremtünk lehetőséget játékidőben a különböző munkatevékenységekre: barkácsolás, sütés, befőzés.
- Vonjuk be a gyermeket a csoportszoba átrendezésébe, az ünnepekre való készülődésbe, dekoráció készítésébe.

-
- Legyen lehetőségük ezekben a helyzetekben egymáshoz alkalmazkodni, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert.
 - Feladatunk, hogy valamennyi munkatevékenység jelentsen örömet a gyermeknek, melyet teljesen önállósággal végezhesenek.
 - Teremtünk alkalmat arra séták, kirándulások és látogatások alkalmával, hogy megismerkedjenek felnőtt foglalkozásokkal és különböző idénymunkákkal: pl.: vetés, betakarítás, szüret.

Az óvoda hivatott elkezdni a munkára nevelést, felkelteni a gyermekben a szorgalmat, a munka iránti érdeklődést és szeretetet, megtanítani őket a munkakészségekre. A közösségben végzett munka során kialakul a gyermekben a kötelességérzet, a felelősségtudat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus legyen tudatos a pedagógiai szervezés, a gyermekkel való együttműködés és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése kapcsán.
- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önként, önállóan kedve és képessége szerint elvégezhesse az önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végezzen munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítsa a munkatevékenységhez szükséges megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermek bármikor elérhetik és használhatják azokat.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermeki tevékenység vágya és képességei nincsenek teljes összhangban.
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermeknek, és képességeiknek megfelelően végezhesék azokat.
- Tartsa szem előtt a környezettudatos gondolkodás közvetítését.
- Értékelése legyen konkrét, reális, differenciált, fejlesztő jellegű.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha önként vállalt feladataikat teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Szívesen részt vesznek külső és belső környezetük esztétikus kialakításában, rendben tartásában.

III. 5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermekek óvodai életének kialakítását a céltudatosság jellemezze.

III.5.1. A rugalmas napirend

A gyermekek érdekeit szolgáló napirend biztosítja az egészséges fejlődésüket, azzal, hogy megfelelő időkereteket jelöl meg, minden tevékenységéhez, ugyanakkor a rendszeresen visszatérő ismétlődések, érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben.

A napirendet minden esetben a gyermekek életkorához, egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. A napirendben a legtöbb időt a gyermek legfőbb tevékenysége, a JÁTÉK kapja. Minden csoport és gyermek esetében és minden tevékenységére vonatkozóan, egész nap folyamán érvényesüljön a részben folyamatos napirend.

Az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztésénél vegyük figyelembe a gyermekek önállóságának, ügyességének a fejlődését. Az évszakok, az időjárás változásai és a váratlan események szükségessé teszik, hogy a napirend módosítható és változtatható legyen.

Fontos, hogy egymás mellett működő csoportok megfelelő időeltolással kezdjék meg tevékenységüket.

A napirendhez kapcsolódó tevékenységek időtartamát, a gyermek biológiai szükségleteinek megfelelően, általánosan szabályoztuk le, hogy valamennyi óvodapedagógus számára lehetőség legyen óvodásaink fejlettségi szintjéhez igazodó, legoptimálisabb óvodai életrend kialakítására.

III.5.2. A hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan folyamatosságot, a rendszerességet és a megfelelő nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban. Lehetőséget biztosít a szokásrendszer segítségével gyermekeink életének megszervezésére. A hetirend ugyanolyan rugalmas, mint a napirend, főleg jellemző ez az óvodai befogadás időszakaira és a nevelési év kezdetére.

A hetirend fokozatossága, rendszeressége, pontossága egyre jobban előtérbe kerül az iskolába lépés közeledtével. Alapvető szempont a hetirend összeállításánál, hogy elegendő idő jusson a gyermeki tevékenységekre.

A hetirend segítse elő a gyermekek életének észrevétlen szabályozását, ahol lehetőség nyílik az önálló tevékenységek megvalósítására, javaslatok meghallgatására és kipróbálására. Programunkra jellemző, a gyermekek személyiségének sokoldalú fejlesztése. A témákhoz kapcsolódó komplex tevékenységek gazdag lehetőséget biztosítanak a gyermeki kompetenciák fejlődéséhez, fejlesztéséhez.

A hetirend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, ez a felosztás csak az egy példa, ezen kívül még számtalan variációs lehetőséget alakíthatunk ki. (lásd. Melléklet)

Az óvodai életrend, ahol a nevelési célok és feladatok megvalósítása elképzelhetetlen tudatos tervező, szervező, ellenőrző, értékelő munka nélkül.

Az óvodapedagógus szerepe a tervszerű nevelőmunkával kapcsolatban kettős. Először önmagát kell céltudatosan a közelebbi és távolabbi feladatokhoz kiművelni, örök képzésben és továbbképzésben a lehetséges legkorszerűbb szakmai és emberi szinteket elsajátítani. Másodszor a felkészültség birtokában el kell végeznie a konkrét tervező munkát. Tárházából ki kell választani azokat az ismeretanyagokat, módszereket, eszközöket, amelyek a gyermekek komplex fejlesztését szolgálják.

A tervezés középpontjában a GYERMEK áll, a hozzá tartozó tárgyi, személyi feltétellel. A feltételrendszer adott, ehhez kell kapcsolni a tervezésnél a gyermekek egyéni sajátosságaiból fakadó fejlettségi szinteket, melyben meghatározó a családból hozott ismeretanyag. Mivel a gyermekek családi és szociális helyzete igen változó képet mutat, ezért programban a KIIDNULÓ ÁLLAPOTOT megjelölni nem lehet, ez az óvodapedagógus feladata a gyermek ismeretében.

Az óvodapedagógus feladata a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- A csoportra való tervét a nevelés évre készíti el, melyet havi, majd heti bontásban vezet be a csoportnapló (tematikusterv és heti ütemterv) részébe.
- A gyermekcsoport igényeinek függvényében állítja össze a hetirendet és a napirendet.
- A heti ütemterv rugalmasan kezelendő, lehetőség van módosításokra és változtatásokra. A heti terv a napi feladatot is tükrözi, ezért nem szükséges külön a vázlatírás.
- Gyermekcsoportjában folyamatos megfigyeléseket végez, a gyermekekről szóló tapasztalatok félévente rögzítésre kerülnek „gyermek személyiségfejlődésnek nyomon követése, vezetése” című dokumentumban.
- A nevelőmunkát folyamatosan értékeli, dokumentálja reflexió formájában.

A helyi programunk keret jellegű céljait, feladatait az egész óvodára vonatkoztatva határoztuk meg. A tervezésnél az általános feladatokat, csoportra lebontva, életkori sajátosságok figyelembevételével készítik el az óvodapedagógusok, szakmai felkészültségük birtokában, élve módszertani szabadságukkal.

III.5.3. Az óvodai csoport szerkezete

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük:

- az óvodai felvételére jelentkezők összetételét,
 - a gyermekek személyiségét,
 - a szülők igényét,
- Óvodánkban az alábbi csoportszerkezetek találhatóak meg:
- vegyes életkorú csoportok.

Az óvoda kapcsolatában, elsődleges szempont, hogy a nevelési célok megvalósításában a szülői házzal közösen valósítsuk meg a 3-7 éves gyermekek személyiségének fejlesztését. A család és az óvoda jó kapcsolata semmi mással nem pótolható pedagógiai hatások forrása. Ezekben a hatásokban a családi nevelés a döntő, hiszen egész életen át tartó szokásokat, magatartásformákat alakít ki. Az óvodai nevelési feladatok megvalósítása, a család és az óvoda szoros együttműködő kapcsolata révén elképzelhetetlen. A jól szervezett együttműködésnek a jó partneri viszony kialakításában kell megmutatkoznia, amely elsődlegesen a segítőkészségben, a nevelési elvek tisztázásában és összehangolásában a közös előnyök meglátatásában, a gyermek harmonikus fejlődése érdekében kifejtett meggyőződésben és sok otthon is hasznosítható tanácsban valósuljon meg.

A célkitűzés megvalósítását segítő feladatok:

- Az óvoda legyen egészen nyitott, hogy a szülők is sajátjuknak érezzék. A nyitottság nem csak azt jelenti, hogy a szülők bemehetnek az óvodába, csoportokba, hanem azt is, hogy az óvoda képes fogadni a szülőket, a nagyszülőket által közvetített értékeket.
- A nevelőpartneri viszony eredményeként mind a családban, mind az óvodában megközelítőleg azonos követelményeket állítunk a gyermekek elé.
- Tanulják meg tisztelni a gyermeket, érezzék meg a nevelésben a távlat jelentőségét, a nevelés váljon egyre tudatosabbá.
- Ismerjék meg a szülők az óvodai életet, az óvodapedagógusok és óvodai dolgozók munkáját.

- Lássanak jó példát a konfliktushelyzetek megoldására, az egyéni bánásmódra, a differenciált foglalkoztatásra, a változatos, játékos tanulási módszerekre.
- Az óvoda részéről a már meglévő kapcsolatokat törekszünk még tartalmasabbá tenni.

Törekedjünk a nyílt napokat, nyílt heteket, a megfelelően megszervezni, hogy folyamatosan tájékozódhassanak, gyermekük fejlődéséről.

A fogadóórákat szülői igény alapján valósítjuk meg, mely a kölcsönös bizalom alapjára épüljön. Értjük el, hogy a szülők az óvodában szervezett eseményekben, tevékenységekben Mikulás, Karácsony, stb. – és munka délutánok – aktívan kapcsolódjanak be, mondják el ötleteiket, javaslataikat, ha lehet, ezek valósuljanak is meg.

A feladatok megvalósításához nélkülözhetetlen az óvodapedagógusok ötletessége, kreativitása, leleményessége, határozottsága, ugyanakkor képessé kell válniuk a különbözőség elfogadására is.

III.6. Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei

Az óvodai életünkben jelentős szerepet töltenek be az óvoda hagyományos ünnepei, népszokásai, jeles napjai, megemlékezései. A mindennapok forgatagából kiemelkednek ezek a napok, melyek nemzetünkhöz, óvodai közösségünkhöz való kapcsolódást jelenti.

Néphagyományok felelevenítése, megismerése egyszerre illetlen, erkölcsködex, íratlan törvény, művészet, költészet. A kultúra hagyományozódásának spontán formája, amelyben a nap ünnepei és hétköznapi lejátszódnak.

Az ünnepek, és hagyományok felidézésével a gyermek számára áttekinthetőbbé válik a társadalmi környezet. Ezért szükséges, hogy az ünnepek és hétköznapi elváljanak egymástól.

III.6.1. Ünnepeink

Közös óvodai ünnepek:

- Március 15.
- Mikulás,
- Karácsony,
- Anyák napja, nagycsoportosok búcsúzója.
- Gyermeknap.

Néphagyományőrző ünnepek:

- Szüret
- Advent
- Farsangi alakoskodás
- Húsvét (tojásfestés, locsolkodás, legényavatás)
- Májusfaállítás
- Pünkösöd

III.6.2. Megemlékezéseink

Óvodásainkkal megemlékezünk a Madarak és fák napjáról, az Állatok világnapjáról és a Föld napjáról. A megemlékezés kapcsán fát ültetünk, állatokat etetünk, kirándulásokat szervezünk.

Elsődleges feladatunk ezeken a napokon, a környezettudatos magatartás a természetvédelem lehetőségeinek megtapasztalása.

Az ünnepek, ünnepélyek nem csak a belső érzelmekre vannak nagy hatással, hanem a külsőségeikben is megjelennek.

- közösen díszítjük a csoportszobákat,
- a hétköznapiól eltérő, ünnepi ruhában jelenünk meg
- ajándékot készítünk, jókívánságot küldünk egymásnak.

III.6.3. Az óvoda rendezvényei

Csak gyermekeknek szervezendő:

- bábelőadás,
- népzenei műsorok

Szülők, gyermekek, óvodapedagógusok rendezvényei:

- óvodai kirándulások,
- nyílt délelőttök
- sport programok.
- Mikulás várás a szülőkkel

Óvoda, szülők rendezvényei:

- munkadélutánok,

Az óvoda ünnepei és egyéb rendezvényei már hagyománnyá váltak intézményünkben, ezért célunk nem a feladatok megjelölése, hanem a tartalmi munka fejlesztése, mélyítése. Az óvodapedagógusok a közös óvodai ünnepek, rendezvények és programok megvalósításában együttműködnek, és szakmai támogatást nyújtanak egymásnak.

III.7. Az intézmény speciális szolgáltatásai

Az óvoda elsősorban a szülők igénye alapján egyéb szolgáltatásokat is szervez. A szolgáltatás olyan tevékenységekre terjed ki, ami nem tartozik az óvoda alapfeladatai közé. Nagyon alapos, átgondolt, körültekintő tervezéssel, szervezéssel kell kialakítani ezen tevékenységi formákat, melynél elsődleges szempont, hogy az intézmény rendelkezzen ennek megszervezéséhez szükséges feltételekkel.

Intézményünkben az alábbi szolgáltatásokat nyújtjuk 4-5-6-7 éves gyermekeknek:

- néptánc,
- karate,
- zeneovi
- gyógytestnevelés

A szolgáltatások időpontja: heti 1-1- alkalommal.

A szolgáltatást külsős szakemberek (néptánc tanár, karate oktató és zenetanár) nyújtják.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

A speciális szolgáltatások körében meg kell említeni nagycsoportos gyermekeink úszásoktatását, mely szülői igény alapján valósul meg, a közelünkben lévő Diósgyőri Uszodában. Az úszásoktatást, vízhez szoktatást szakemberek végzik. Az oktatás időtartama kettő hét.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

IV.1. Partnereink

Az érdekelt felek azonosításának szabályozása

Az óvoda nyitott modelljéhez hozzátartozik az óvoda környezetével való nyitott együttműködés, kapcsolattartásunk-rendszerünk

Partnerek	Az együttműködés formái	Az együttműködés gyakorisága	A kapcsolattartó személy a partner részéről	A kapcsolattartó személy az óvoda részéről	A kapcsolattartás frissítésének időpontja
1. Közvetlen 2. Közvetett					
1.1. MIÓVI	<ul style="list-style-type: none"> - napi munkakapcsolat, vezetői értekezlet - összehangolt szakmai munka 	<ul style="list-style-type: none"> - naponta - havi - az éves munkaterv alapján, 	<ul style="list-style-type: none"> -Igazgató -Igazgatóhelyettesek -Intézményi titkár 	<ul style="list-style-type: none"> - tagintézmény-igazgató 	<ul style="list-style-type: none"> - minden nevelési év első napja, - változás esetén azonnal,
1.2. A GYERMEKEK	<ul style="list-style-type: none"> - napi óvodai élet, egyéni és csoporthelyzet 	<ul style="list-style-type: none"> - naponta 	<ul style="list-style-type: none"> - valamennyi gyermek 	<ul style="list-style-type: none"> - adott csoport óvodapedagógus 	<ul style="list-style-type: none"> - minden nevelési év első napja - igény alapján az év során folyamatosan
1.3. AZ ÓVODÁBA JÁRÓ GYERMEKEK SZÜLEI	<ul style="list-style-type: none"> - napi kapcsolat, szülői értekezlet, családi napok, ünnepek, - közösen szervezett egyéb programok 	<ul style="list-style-type: none"> - naponta, - az éves Munkatervnek megfelelően - Óvoda-család kapcsolata című fejezetben 	<ul style="list-style-type: none"> A Szülői Szervezet mindenkori vezetője 	<ul style="list-style-type: none"> - a csoportok óvodapedagógusai, - óvodavezető 	<ul style="list-style-type: none"> - minden nevelési év 09.01.

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

Partnerek	Az együttműködés formái	Az együttműködés gyakorisága	A kapcsolattartó személy a partner részéről	A kapcsolattartó személy az óvoda részéről	A kapcsolattartás frissítésének időpontja
1. Közvetlen 2. Közvetett		részletesen kidolgozva			
1.4. A FENNTARTÓ: Miskolc M. J. Város Önkormányzata	<ul style="list-style-type: none"> - értekezletek, - munkamegbeszélések, - írásbeli tájékoztató, - jegyzőkönyvek, - beszámolók, - 	<ul style="list-style-type: none"> - a fenntartói jogszabályi elvárásoknak megfelelően, - a feladatok aktualitásának időpontjában 	Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztály	Igazgató Tagintézmény-igazgató	<ul style="list-style-type: none"> - minden nevelési év 09.15. - szükség szerint
1.5. Kaffka Margit Általános és Alapfokú Művészeti Tagiskola	<ul style="list-style-type: none"> - közös ünnepek, - első osztályosok bemutató óráján való részvétel, - nyílt napok - közös szakmai tapasztalatcserék 	<ul style="list-style-type: none"> - A mindenkori éves munkatervnek megfelelően, 	Az általános iskola Igazgatóhelyettese néptánc tanára rajz tanára	Tagintézmény-igazgató	<ul style="list-style-type: none"> - tervezetten - szükség szerint
Közvetett partnerek:					
2.1. Belügyminisztérium	A törvényi szabályozókon keresztül	A törvényi szabályozóknak megfelelően	Oktatási Hivatal	Igazgató	Jogszabályoknak megfelelően
2.2.	<ul style="list-style-type: none"> - a családok szociális és mentális 	<ul style="list-style-type: none"> - Megállapodás szerint - szükség esetén 	Módszertani munkatárs	Tagintézmény-igazgató	Nevelési év elején

Partnerek 1. Közvetlen 2. Közvetett	Az együttműködés formái	Az együttműködés gyakorisága	A kapcsolattartó személy a partner részéről	A kapcsolattartó személy az óvoda részéről	A kapcsolattartás frissítésének időpontja
Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény Szükség esetén Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat MESZEGYI – Aranykor Idősek Otthona	problémáiban való segítségnyújtás, - egyeztetés, - esetmegbeszélések - családi napok szervezése, szakmai megbeszélések -közös kulturális programok	- Megállapodás szerint	Az óvoda területi szociális segítője Az óvoda területi gyermekjóléti felelőse -MESZEGYI Aranykor Idősek Otthona mentálhigiénés szakembere		Nevelési év elején
2.3.A gyermekorvos és a védőnő	- napi kapcsolat, - a gyermekek időszakos orvosi vizsgálata a Megállapodás alapján, - szülői tájékoztatások	- szükség esetén napi kapcsolat - az éves megállapodásnak megfelelően	- óvodaorvos, - az óvoda védőnője megállapodás alapján	Igazgató Tagintézmény-igazgató	- minden költségvetési év első napja: január 31.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

<p>2.4. Az óvoda területi önkormányzati képviselője</p>	<ul style="list-style-type: none"> - megbeszélések, - családi napok, - egyéb ünnepek és rendezvények, - segítségadás az intézmény szakmai eszközökkel való bővítésében 	<ul style="list-style-type: none"> - alkalomszerűen, - hagyományainknak és az éves munkatervnek megfelelően 	<ul style="list-style-type: none"> - Észak-kilián Önkormányzati képviselője 	<p>Igazgató, Tagintézmény-igazgató</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szükség esetén
<p>2.5. Pedagógiai Szakszolgálat /logopédus, mesterprogramját óvodánkban teljesítő pszichológus/</p>	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekek szakértői vizsgálata, - fejlesztő foglalkozások szervezése, - kis létszámú csoportok működtetésének szakmai segítése 	<ul style="list-style-type: none"> - Szűrések a nevelési év elején - Szükség esetén 	<ul style="list-style-type: none"> - B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat - logopédus - mesterprogramját óvodánkban teljesítő pszichológus 	<p>Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes, Tagintézmény-igazgató</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szükség esetén
<p>2.6. Pedagógiai Oktatási Központ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - továbbképzések szervezése, - közös kutató munka, - publikációk, - szakmai fórumok szervezése 	<p>Az éves Munkaterv alapján a szakmai aktualitásoknak megfelelően</p>	<ul style="list-style-type: none"> - POK szaktanácsadók 	<p>Igazgató</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Minden nevelési év 09.15-ig
<p>2.7. GastVital</p>	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekélelmezés biztosítása, 	<ul style="list-style-type: none"> - naponta 	<ul style="list-style-type: none"> - Élelmezési feladatokat ellátó 	<p>Élelmezési feladatokat ellátó pedagógiai asszisztens,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Szükség szerint

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezés@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

			pedagógiai asszisztens	Tagintézmény-igazgató	
2.8. MKmK	- Az óvoda működtetéséhez szükséges gazdálkodási feladatok folyamatos ellátása	- szükség esetén	MKmK igazgatója	Igazgató Tagintézmény-igazgató Intézménytitkár	- minden költségvetési év elején 01.31-ig
2.9. Intézményünk érdekvédelmi szervezetei:	- dolgozói érdekképviselő, - szakszervezeti fórumok,	- Aktuális időpontban		Igazgató	
2.10. Közművelődési intézmények	- Élménynyújtás a gyermekek számára	- A nevelési év alapján elkészített Megállapodások alapján	- Művészeti vezető - Előadás szervező	Az éves Munkatervben megbízott óvodapedagógus	- alkalmasszerűen
2.11. Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ	- alkalmasszerű, közegészségügyi ellenőrzések, - intézményi igénynek megfelelően	- Szűrőpróbaszerűen	szakalkalmazottak	Igazgató Tagintézmény-igazgató	- a mindenkori ellenőrzések időpontjában
2.12. Kilián Észak Közösség	- kulturális programok	- alkalmasszerű	KÉK vezetője	Tagintézmény-igazgató	

A tagóvoda vezető és az óvodapedagógusok személyesen, illetve az infokommunikációs eszközök és a különböző online csatornák használatával is erősíti kapcsolatát, együttműködését a partnerekkel.

Az óvoda partneri kapcsolatai közül, a szülőkkel való kapcsolattartáson túl, kiemelt jelentőségű az iskolákkal való kapcsolattartás.

Az óvoda iskola átmenet:

Együttműködés egyes iskolákkal az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében. A gyermeki kompetenciák fejlesztése az élethosszig tartó tanulás igényének megalapozása.

Célunk:

Az egymásra épülés érvényesítése a nevelés folyamatában. A gyermekek kudarc nélküli átmenetének segítése, érzelmi ráhangolása, a gyermeki kíváncsiság, aktivitás ébrentartása és kielégítése a kreativitás elősegítése a kompetencia érzés kialakítása.

Feladataink:

Óvodai nevelő-fejlesztő munkánk megismertetése az iskola pedagógusaival, szakmai konzultációk, közös programok, iskolalátogatások szervezése. Az iskolába menő gyermekek beilleszkedésének nyomon követése, valamint a gyermekek iskolai előmenetelének uránkövetése.

Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

Az óvoda kapcsolatrendszeri:

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.

Célunk az együttműködés terén:

- a családok megismerése
- folyamatos kétoldalú kommunikáció, együttműködés, jó partneri viszony kiépítése és fenntartása
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás (óvodapedagógus, pszichológus, szociálpedagógus)
- az együttműködés szabályzóinak betartása,
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására az otthoni és a szabadidős környezetben is
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel

IV.2. Esélyegyenlőség/ a különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése /

Az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód követelménye: minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz.

Feladatunk:

- hogy az általunk ellátott gyermek, hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson.

- a kiemelt figyelmet igénylő gyermek részére segítséget nyújtunk.
- hogy a gyermek, vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön.
- hogy a gyermek, kisebbségi vagy nemzetiségi oktatásban nevelésben részesüljön

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek – olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési-oktatási szükségleteik vannak, ezért a speciális nevelési-oktatási szükségletekhez, sajátosságokhoz egyénenként igazodó bánásmódot igényelnek az óvodában.

IV.2.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült gyermekeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi és személyi (pedagógiai asszisztens) feltételek és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Feladatok a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztésének megvalósításában:

- a.) pedagógiai programunk figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- b.) külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c.) a tagóvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programok, akkreditált továbbképzések végzésében.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazó gyógypedagógus szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, az óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus

-
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
 - a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
 - egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
 - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
 - A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:
 - segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
 - javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
 - segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
 - együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
 - segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
 - kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
 - részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
 - részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Az integrált nevelésben az óvodák – a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint – vehetik igénybe az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek típusai sérülés specifikumaik alapján

- mozgásszervi fogyatékos /mozgáskorlátozott /
- látássérült,
- hallássérült,
- enyhén értelmi fogyatékos,
- középsúlyosan értelmi fogyatékos,
- beszéd fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral küzdő,
- fejlődés egyéb pszichés zavarával /súlyos tanulási, figyelem – vagy
- magatartásszabályozás zavarral/ küzdő gyermek.

IV.2.2. Kiemelten tehetséges gyermek

Az óvoda feladata:

- korai tehetség-felismerés, tehetségazonosítás, amelynek során a tehetség életkori megjelenését figyelembe kell venni,
- a tehetséges gyermek személyiségfejlődésének támogatása, szükség esetén további megsegítésre irányítás,
- tanácsadás, támogatás a szülőknek,
- „tehetségvizsgálás” kérése a Pedagógiai Szakszolgálatától
- konzultációs lehetőségek keresése az óvodapedagógusok részére,
- javaslat speciális tehetségprogramban való részvételre
- konzultáció a pedagógus részére,
- speciális tehetségprogramban való részvételre javaslat adása,
- a tehetségazonosítás, a tehetséggondozás feladatát ellátó óvodapedagógus szakmai kapcsolatot tart a feladat ellátási körzetében működő tehetségfejlesztő programok vezetőivel és az óvodapszichológussal.

Tehetséggondozás

A tehetséggondozás feltételei adottak. A jelen gyakorlatunk szerint a tehetségigéretnek a csoportjukban kapnak differenciált, képességeiknek megfelelő fejlesztést. Vannak gazdagító programjaink is: néptánc, karate, zeneovi és játékos ismerkedés az angol és német nyelvvel. A gazdagító programokba a gyermekek csoportközi szervezéssel, óvodapedagógus ajánlására, illetve szülői kérés alapján kapcsolódhatnak be. 2019 februárjában Együttműködési megállapodást kötöttünk a Pedagógiai Szakszolgálattal, szükség esetén támogatást kapunk tehetségazonosító, tehetségfejlesztő munkánkhoz.

A tehetséggondozás formái:

- A gyermekcsoportban, differenciált, egyéni tehetséggondozás
- Óvodai szinten történő csoportos fejlesztés különböző területeken

Fejlesztendő területek:

- gyermekek kiemelkedő képességeinek továbbfejlesztése

A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezek elmélyítésében.

Nem célunk, hogy korán „kis tudóst” neveljünk belőle, hanem hogy a sokféle dolgot megismerve, kialakíthassa későbbi érdeklődési irányait. Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak, a „játék mindenek felett.” elvét figyelembe véve. Fontos a nyugodt körülmények megteremtése, tárgyi feltételek biztosítása. Kerüljenek előtérbe a logikai, szellemi játékok, tevékenységek.

- gyerekek gyengébben fejlődő területeinek segítése, támogatása

Mindenképpen olyan hiányosságokat kell a „gyenge” oldalon értenünk, amelyek a tehetség fejlődését megnehezítik, vagy éppenséggel megakadályozzák. A gyermek esetleges gyenge oldalának diagnosztizálása után, szakember segítségével fejleszteni kell. Problémák adódhatnak a pszicho motoros képességek, érzelmi-szociális érettség (egyenlőtlen fejlődés) esetleg motivációs területen is.

- légkör javító tevékenységek

Ezeknél a gyerekeknél előfordulhat, hogy szociálisan kevésbé érzékenyek. Ilyenkor mindannyian átélhetik, hogy nem csak az intellektuális kiválóság az érték. Különböző játékokat, foglalkozásokat kínálunk számukra: gazdagító kiscsoportos foglalkozások.

Az óvodapedagógus feladatai:

- felismerni a kreatív gyerekeket, a tehetségigéreteket.
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- az elkallódás elhárítása
- harmonikus, folyamatos fejlesztés
- változatos nevelési eszközökkel segíteni fejlődésüket
- szükség esetén önbizalom növelése
- képességeik alkalmazása
- pályázati lehetőségek keresése és kihasználása
- szülőkkal való kapcsolattartása

Tehetségfejlesztés területei:

- természeti
- művészeti (zenei, vizuális)
- testi, kinezetikus

Azt kívánjuk elérni, hogy a gyermek egyéni képességei optimumán teljesítsen, és ez tudatosodjon is benne.

Nagyon fontos alapelvünk: a tehetséges óvodás elsősorban gyermek, akinek elsődleges tevékenysége a játék, éppen ezért feladatunk, hogy élménydús környezetet teremtsünk számára.

IV.2.3. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyigazgatásról szóló törvény 67/A. § (1)-(2) bekezdése alapján
- Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:
 - a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
 - b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
 - c) * a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükségglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

-
- (2) Halmozottan hátrányos helyzetű
 - a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
 - b) a nevelésbe vett gyermek,
 - c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- A szociális hátrányokkal küzdő családok azonosítása.
- Őszinte, bizalmas viszony kialakítása, fenntartása
- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása, elfogadtatása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A testnevelés és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás és feladatmegoldó képességeket, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét
- Differenciált fejlesztés
- Egészségnevelés
- Élményszerző kirándulások szervezése, részvétel biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása
- Pályázatok figyelése
- Multikulturális ismeretnyújtás
- Tehetséges gyermekek fejlesztése
- Szülőknek felajánlott segítség
- Szülőkkel közös programok (pl. kertgondozás, Nyíltnapok, Közös ünnepek,)

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek:

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet.

Feladataink:

- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- Óvoda-iskola átmenet segítése
- Iskolakészültség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése.
- Segítségadás a szülők számára a tanköteles korú gyermekek halasztási kérelme kapcsán
- Iskolaválasztás támogatása
- Szülői Szervezet kialakítása, rendezvények szervezése

A Pedagógiai Program működtetésének szabályozása

Elvárható eredmény:

A Pedagógiai Program megalkotását és legitimálását követően a fenntarthatóság megvalósul, melyet az alábbi szabályozás biztosít:

A fenntarthatóságot biztosító tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Keletkezett dokumentum
A Pedagógiai Program cél, feladat és tevékenységrendszerének felülvizsgálata az előző nevelési év önértékelése és az esetlegesen megváltozott jogszabályok alapján	Tagintézmény-igazgató	Minden nevelési év 09.10-ig	Jegyzőkönyvek, Feljegyzések, Módosító javaslatok, Határozat(ok)
Az intézmény Pedagógiai Program működtetésének nevelési évre szóló munkatervének elkészítése, megvitatása, elfogadása.		Minden nevelési év 09. 15-ig	Helyzetelemzésre épülő, a Pedagógiai Programra épülő nevelési évre szóló éves munkaterv

IV.3. Gyermekvédelem

Gyermekvédelmi munkánk céljai:

- Az óvodánkba érkező, szociális helyzetükből adódóan lemaradást mutató gyermekeink az iskolai életet egyenlő eséllyel kezdjék iskolás társaikkal,
- A hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése pozitív hatásrendszer és az alapvető szükségletek kielégítésének biztosításával,
- A SNI gyermekek önmagukhoz képest eljussanak a fejlődőképességük optimális fokára, mellyel biztosítjuk, hogy képességeiknek megfelelő intézményben kezdhessék el iskolai életüket,
- Legyen természetes gyermekeink, szülei és a felnőtt dolgozók körében a „másság” elfogadása.
- Célunk, hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől.
- A differenciált módszerek eszközök alkalmazásával, alapozódnak meg az életben való eligazodást segítő alapkészségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előrelépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció.

Gyermekvédelmi munkánkban fő szerepet kap a gyermeki jogok érvényesítése és eredményre juttatása.

A család elsődleges társadalmi közeg, az egy háztartásban, életvitelszerűen együtt élő emberek közössége, ahol a felelősség egymásért az összetartó erő, és a létfeltételek közös megteremtését segíti. A család biztosít teret a személyiség kialakulásához, fejlődéséhez, elfogadásához.

Napjainkban a társadalmi-gazdasági folyamatok megváltoztatták a családok szerkezetét, működését, még magát a család intézményét is.

Veszélyeztetettnek mondhatjuk az olyan állapotot, amely a gyermek:

- testi,
- értelmi,
- érzelmi vagy
- erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó és a környezete nem biztosítja, gátolja vagy megakadályozza.

Azon családok és azon családok gyermekei fokozott figyelmet igényelnek, ahol az említett állapotok fennállnak. A megelőzés sikerét azáltal lehet biztosítani, hogy már a veszélyeztetettség kezdeti szakaszában el kell távolítani azokat az akadályokat, melyek a gyermek fejlődését gátolják.

A veszélyeztetettség okai:

Környezeti okok lehetnek a családon belül és azon kívül is. Óvodásaink elsősorban a családon belüli okok miatt lehetnek, veszélyeztetettek. Oda kell figyelniük azokra a gyermekekre, akiknek szülei elváltak, válófélben vannak, élettársak, a gyermek nem a szülőkkel nevelkedik /nagyszülőknél, más rokonnál/, házasságon kívüli kapcsolatban élő szülő neveli.

Persze maguk ezek a tények önmagukban nem veszélyeztetők, de gondozási-nevelési hiányosságokhoz vezethetnek.

Egészségügyi okokból veszélyeztetett lehet a gyermek, ha a családban fertőző beteg él, akit nem lehet megfelelően elkülöníteni.

Anyagi okból veszélyeztetett a gyermek, ha a szülő, nevelő munkaképtelen, csökkent munkaképességű, munkanélküli és kapott jövedelme olyan alacsony, hogy a család eltartására nem elegendő.

Összegezve: a gyermek lehet veszélyeztetett:

- környezeti okok,
- magatartási okok,
- egészségügyi okok,
- illetve több együttálló ok miatt.

Mindezeket igyekszünk felmérni a nevelési év elején:

- óvodai felvételt megelőző ismerkedés alkalmával, a befogadási időszak közben, illetve a személyes beszélgetések alkalmával
- a gyermek anamnézisének elkészítésekor.

Gyermekeink nevelése csak a családokkal való szoros együttműködés során valósulhat meg.

Kapcsolattartás a gyermekvédelemben partner társszervekkel

A közvetlen társadalmi környezetünkben működő társadalmi szervezetekkel és intézményekkel aktív partnerközpontú kapcsolatot építünk ki és tartunk fenn. A kapcsolattartás folyamatos fenntartásáért, hatékony működtetéséért felelős az intézményvezető, az esélyegyenlőség területért

felelős vezető-helyettes, a MESZEGYI munkatársa, a tagóvoda vezető és a gyermekvédelmi megbízott. A gyermekvédelem minden óvodapedagógus feladata.

Partnereink	Partner képviselője	Kapcsolattartás módja	Időkeretek
Szülők	A gyermekvédelmi Gondoskodásra szoruló gyermekek szülei	- megbeszélések,	- szükség szerint, - folyamatosan
MESZEGYI Családsegítő és gyermekjóléti Szolgálat	A területért felelős mindenkori munkatársak	- fogadóóra tartása, - Esetmegbeszélések,	- szükség szerint
Miskolc M.J. Város Önkormányzat Szociális Osztálya	Szociális Osztály Területi munkatársai	- gyermekvédelmi támogatások kérelme	- Szükség szerint
B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat	B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat vezetője	- logopédiai ellátás, - egyéni speciális fejlesztő foglalkozások, - beiskolázás előtti felmérés, tanácsadás - szülők számára nevelési tanácsok	- Szükség szerint
Az óvoda orvosa és védőnője	Az óvoda orvosa és védőnője	- a gyermekek óvodába való irányítása, - egészségi okból veszélyeztetettek nyomon kísérése	- nevelési év elején és - szükség szerint
Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ	Területi felügyelő	- Tisztasági tanácsadás és felügyelet, a testen fellelt elősködők elleni szerek biztosítása a rászoruló gyermekeknek.	Negyed-évenként, szükség szerint

A gyermekvédelmi megbízott feladatai:

A nevelési év elején:

- az éves munkaterv mellékleteként a gyermekvédelmi terv elkészítése,
- a rendelkezésre álló információk alapján az óvodába járó gyermekek szociális és egyéb szempontú állapotának meghatározása,
- a kapcsolatépítés az érintett családokkal

- térítési díjkedvezmény kérések kiosztása, segítségnyújtás a kitöltésben
- igény esetén a szünidei gyermekétkeztetés megszervezése.

A nevelési év során:

- Állandó kontroll a veszélyeztetett gyermekek felett – konzultáció az óvodapedagógusokkal
- Az előző táblázatban meghatározott partnerekkel való folyamatos kapcsolattartás
- A gyermekvédelmi munkaközösség munkájában való részvétel
- Folyamatos önképzés, konferenciákon való részvétel, jogszabályok nyomon követése.

A gyermekvédelmi program megvalósításának erőforrásai, feltételei

Személyi	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekvédelmi munkával megbízott óvodapedagógus - a gyermekvédelmi megbízott folyamatos képzésének biztosítása - az óvoda dolgozóinak folyamatos tájékoztatása a gyermekvédelmi feladatokról a hatályos jogszabályoknak megfelelően - nevelő munkát segítő dolgozók folyamatos fejlesztése a témában
Tárgyi	<p>Ezen Pedagógiai program első oldalán felsorolt jogszabályoknak, valamint a cél és feladatrendszernek megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> - egészséges, biztonságos és nyugodt környezet fenntartása, folyamatos fejlesztése, - a fogyatékos gyermekek fejlesztéséhez nélkülözhetetlen, eszközök biztosítása,
Anyagi	<ul style="list-style-type: none"> - önkormányzati képviselők támogatásának elnyerése,

Sikerkritérium:

A gyermekvédelmi terv, év végi értékelő elemzése alapján:

- A körzetünkben élő valamennyi hároméves gyermek óvodai beíratása megtörténik
- A kudarcmentes iskolakezdés teljes mértékben megvalósul a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek körében,
- Az SNI gyermekek időben, a fejlődésüknek megfelelő fejlesztésben részesülnek.
- Dolgozóink mindennapi munkájába teljes mértékben beépül a toleráns, elfogadó, segítő és együttműködő magatartás,
- A kapcsolattartási táblázatban meghatározott kapcsolattartási módok a legteljesebb mértékben teljesülnek.

IV.4. Kiegészítő program

IDEGEN NYELVI PROGRAM

1.) Helyzetelemzés

Óvodánkban 2010. év óta folyik - két csoportban- játékos idegen nyelvi programunk. A program bevezetését egyrészt szülői igény, másrészt az a felismerés vezérelte, hogy napjainkban fontos, hogy gyermekeink idegen nyelvi kommunikációs képességeinek alapjait minél hamarabb letegyük. Az idegen nyelv elsajátításának személyi feltételei adottak intézményünkben. A tárgyi feltételek biztosításával arra törekszünk, hogy a nyelvi eszközökön túl a magyar, a német és az angol kultúra jegyei is megjelenjenek a nyelvi csoportokban (térképek, mesekönyvek... stb.). A gyermekeket előzetes képességszűrés nélkül vesszük fel ezekbe a csoportokba.

2.) A nyelvi nevelés megszervezése

Lényegesnek tartjuk, hogy a nyelvi napokon is a csoport óvodapedagógusa foglalkozik a gyermekekkel, - nem egy idegen, történetesen egy óraadó – hiszen ő ismeri a legjobban a csoportjába járó gyermekeinek fejlettségi szintjét, érzelmileg hozzá kötődnek a legjobban.

A megfelelő idegen nyelvi atmoszféra kialakítása érdekében „nyelvi délelőttöket” szervezünk. A természetes játékszituációra épülő kezdeményezések az egész délelőttöt áthatják. A nyelvi csoportba járó gyermekek napirendje semmiben nem változik az idegen nyelv elsajátítása miatt, mivel az, a gyermek saját csoportjában a napi tevékenységbe beágyazva, folyamatosan történik.

Fontos, hogy a gyermekek a lehetőségekhez képest, az adott nyelvi környezetben játszhasanak, cselekedhessenek az egész tevékenység ideje alatt.

3.) A nyelvi nevelés célja

Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően ismerkedjenek a német és angol nyelvvel, más népek kultúrájával, hagyományaival.

A gyermekekben alakuljon ki a pozitív érzelmi viszony az idegen nyelv iránt, amely a későbbiek során majd végigkíséri nyelvtanulásuk szakaszait. Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek nyitottak, fogékonyak legyenek, világképük bővüljön, ismereteik gazdagodjanak. Az idegen kultúrával való ismerkedés segíti őket, majd később a másság elfogadásában is.

4.) A nyelvi nevelés feladatai

- A legfontosabb feladatunk a megfelelő idegen nyelvi atmoszféra megteremtése. A derűs, nyugodt csoportlétkör lehetővé teszi, hogy a gyermekek az idegen nyelvű környezet ellenére is biztonságban érezzék magukat.

- Az óvodapedagógus – mint „nyelvi közvetítő” szép, érthető beszédstílussal, megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel törekszik a beszédpélda adására.

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése, a nyelvre való ráhangolás, motiválásuk, fontos feladatunk a nyelvsajátítási képességük megalapozásában.

- A rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk az utánzason alapuló nyelvsajátítást. A beszéd megértés után a beszédkézség kialakítása a feladatunk.

- Feladatunk a magyar, a német és angol nyelvű ismeretanyag egyensúlyának megteremtése és fenntartása. Az idegen nyelvi témaválasztás kapcsolódik a gyermekek mindennapi tevékenységéhez, anyanyelvi szókincséhez.

-
- Az idegen nyelvű kultúrákincsből (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük meg a nyelvsajátítását.

5.) A nyelvi nevelés tartalma

Az idegen nyelv elsajátítása a gyermekek egyénenként változó képességei alapján, kíváncsiságára és érdeklődésére építve, spontán és tervszerű nyelvi tapasztalatszerzésen alapul.

Elsősorban olyan ismeretanyagot tervezünk, amely kapcsolódik az aktuális projekt témához, a gyermekek mindennapi tevékenységéhez. A gyermekek észrevétlenül, megerőltetés nélkül szerzik meg az ismereteket. A kezdeményezéseket mikrocsoportos formában, sok mozgással, cselekvéssel szervezzük, a legfontosabb alapelveket, a játékosságot előtérbe helyezve. Mindig egyszerű, rövid mondatokban kifejező mimikával, gesztusokkal a helyzetnek megfelelően ismétlésekkel fejezzük ki magunkat.

A gyermek környezetében az idegen nyelv szerkezetének jellemzői olyan mintaként szolgálnak, amelyet tapasztalati úton, utánzással sajátít el. Az új fogalmak, szavak jelentésstartalma összefügg a konkrét tárgyakkal, cselekvésekkel.

Fontos a gazdag motiváció, a sokoldalú szemléltetés, a változatosság, a variatív gyakorlás. A beszédképesség kialakítása sok türelmet igényel. A gátlásosabb gyermekeknél sokat segít a báb. A gyermekek így jobban beleélik magukat a szituációba, követve a báb mondanivalóját.

A szóbeli aktivizálásra több alkalmat keresünk: pl. játékos kérdés, felelet, párbeszéd formájában. A gyermekek beszédbiztonságának a megalapozására, sokféle gyakorlatot végzünk, ezeket a magyar napokon az anyanyelvi fejlesztéshez is használjuk. A játékos, mozgásos, ritmusos gyakorlatok a beszédszervek mozgását és a fonémia hallást egyaránt fejlesztik.

Pl.: motoros fejlesztő gyakorlatok:

- ajaktorna – nyelvtorna, légzésgyakorlatok, ritmusgyakorlatok,
- auditív fejlesztő gyakorlatok:
- hangutánzó, hangfelismerő gyakorlatok.

A német és angol népszokásokhoz kötött jeles napokat hagyományteremtő módon magunk is szervezzük és ünnepeljük a többi csoporttal és a szülőkkel közösen.

IV.5. Az óvodában folyó nevelőmunka ellenőrzési, mérési, -értékelési, - minőségbiztosítási rendszere

A gyermekcsoport nevelési, tevékenységi programja

A MIÓVI Szivárvány Tagóvodája a Csoportnaplót a Pedagógiai Program sajátosságainak megfelelően szerkesztve, nevelési évenként nyomtatva használja

- Szokás és szabályrendszer tervezése (Nevelési terv)

Időkeret: félév értékelés: negyedév

- Eseményterv-programterv

Időkeret: éves

- A tevékenységi rendszer fejlesztési terve

Időkeret: hetente, illetve a témáknak megfelelően

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentuma

Egyéni fejlettséget diagnosztizáló, tényfeltáró, helyzetelemző és fejlesztési feladatokat tervező dokumentum, amely 3-7 éves korig kiterjed a nevelési és a tanulási folyamatokra is.

-
- Fejlődés nyomon követése: /fél évente/

Felvételi – mulasztási napló

Pontos adatkezelés – naprakész nyilvántartás.

IV.5.1. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés és értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése,
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése,
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése,
- pedagógiai program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése.

A tagóvodaóvoda pedagógiai munkájáért a tagóvoda vezetője a felelős, tehát az ellenőrzés és értékelés is elsősorban az ő feladata. A szervezés és működtetés feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat, a belső ellenőrzés rendszerét a Belső Ellenőrzési szabályzat rögzíti.

Fontos az objektív értékelés, amely alaposágot, körültekintést igényel. A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

- a gyermekek fejlettségének értékelése és
- az óvónői gyakorlati munka szintjén.

A gyermekcsoport fejlettségének értékelése az egyéni megfigyelések eredményeinek és az egyéni munkák áttekintése után közös konzultációval történik.

Mivel a gyermekek megfigyelési adatait folyamatosan gyűjtjük az óvodás évek alatt, ezért az összehasonlítás reális eredményt mutat. A fejlettségi mutatók ismeretében a gyakorlati munka megfigyelése egészíti ki az óvodapedagógusi pedagógiai gyakorlat ellenőrzését és értékelését.

Az óvodapedagógusok pedagógiai munkájának ellenőrzésére azért van szükség, hogy munkájuk értékelésével tisztában legyenek, megőrizték a megújulás képességét, innovációjuk szakmai kontroll segítségével fejlődjön.

Az ellenőrzés a nevelési év folyamán előre ütemezetten történik – az óvoda éves pedagógiai, működési terve tartalmazza. Év végén összegző értékelés készül. Az egész óvodát érintő folyamatokban kiemelt jelentőségű a kimenet, az iskolába lépés szorosabb ellenőrzése, értékelése.

IV.5.1.1. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek. Segítik a folyamatok célirányos, célszerű egymásra épülését, ugyanakkor rugalmas alkalmazást és a gyermekekhez való igazodást biztosítják.

A gyermekcsoport nevelési – tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, a feladatok egymásra épülnek. A terv nem megmásíthatatlan, hanem az élethelyzetek, a gyermekek, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot.

A tagóvoda vezető a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést olyan céllal, hogy az mennyire szolgálja a helyi pedagógiai program célját és feladatát. Év végén az óvodapedagógusok értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésüknek alakulásáról. Az egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülnie kell. Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Legfontosabb a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése.

Követni kell fejlődési ütemüket, jelezni a lemaradásokat és az egyénhez kötődő feladatokat.

Az óvodapedagógusok évente 2 alkalommal, illetve szükség szerint, tájékoztatják a szülőket gyermekük fejlődéséről.

A gyermekek tevékenységének ellenőrzése és értékelése során törekedni kell a személyre szabott, konkrét értékelésre, az értékelés módszereinek változatos alkalmazására, az erősségek kiemelésére, a pozitív visszajelzésekre.

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentum szempontjai:

I. Szociális képességek

1. Társas kapcsolatok, játék, viselkedés, neveltségi szint, szokásismeret
 - a. Társas magatartás, közösségi szokások, együttműködési képességek
 - b. Erkölcsi ítélőképesség, udvariasság, érintkezési szokások, alkalmazkodás
2. Érzelmek, motivációk, beállítódás, akarati megnyilvánulások
 - a. érzelmek, motivációk, beállítódás
 - b. akarati tényezők

II. Értelmi képességek

1. Kognitív szféra
 - a. Gondolkodási műveletek
 - fogalomismeret, tájékozottság
 - összehasonlítás, megkülönböztetés
 - következtetés, ítéletalkotás, analízis, szintézis
 - konkretizálás, általánosítás, csoportosítás, osztályozás
 - számfogalom, téri, időbeli viszonyok, szimmetria, szerialitás
 - b. Pszichikus funkciók működtetése
 - koncentráció, feladattartás, figyelem
 - érdeklődés
 - emlékezet
 - képzelet
 - problémamegoldó képesség
2. Érzékszervi szféra, percepció
 - testséma ismeret
 - hallásérzékelés (auditív percepció)
 - látásérzékelés (vizuális percepció)
 - tapintásérzékelés (taktilis percepció)
 - koordinációs működés (test, kéz, láb, szem), kinesztetikus érzékelés
 - keresztcsatornák működése
 - téri irányok, relációk érzékelése, időérzékelés

III. Verbális képességek

1. Nyelvhasználat
 - a. az összefüggő, folyamatos beszéd megjelenése
 - b. a beszéd tisztasága, a nyelvhelyesség
2. Verbális kommunikáció
 - a. beszédértés
 - b. nyelvi kifejezőkészség

IV. Testi képességek

1. Nagymozgások
 - a. mozgáskoordináció, motoros képességek
 - b. téri tájékozódás nagymozgással a cselekvés szintjén
2. Finommotorikus mozgások
 - a. ábrázoló tevékenység (rajzolás, mintázás, festés, kézimunkázás)
 - b. ábrázolás a mindennapi életben (játék, barkácsolás, díszítés)

A csoportok év végi értékelései határozzák meg a következő nevelési év kiemelt feladatait.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek az óvodáskor végére, a belső érés, a családi nevelés, az óvodai nevelési folyamat eredményeként eléri az iskolai munkához, iskolai élethez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolai élethez szükséges kritériumok:

- testi
- lelki és
- szociális érettség.

A testi fejlettség jellemzői:

A gyermek életkorának megfelelő fejlettség:

- Első alakváltozás
- Megváltozott testarányok
- Megkezdődött fogváltás
- A látás, hallás épsége.
- A mozgásszervek, statikai funkciók, az izmok kellő fejlettsége.
- Megfelelő teherbíró képesség.
- Nagymotoros készségek, a felsőtest és a lábak mozgáskoordináltsága, megfelelő egyensúlyérzék.
- A Finommotorikus készségek, a szem-kéz koordináltságának megfelelő fejlettsége.
- Ismeri a testrészeit, azok funkcióit, védelmét.
- Követi a megismert egészségügyi és higiénés szokásokat.
- Testi szükségletei kielégítését képes szándékosan irányítani.

Lelki fejlettség:

A gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készül az iskolába lépésre. Elsajátította a tanuláshoz szükséges alapismereteket, különböző tapasztalatokat, gyakorlati készségeket szerzett. Érzékelése, észlelése tovább fejlődik. Kialakul a megbízható emlékezet.

A gyermek képes:

- Ismeretlen fogalmat nem tartalmazó, egyszerű bővített vagy összetett mondat (kb. 14-16 szótag) visszaadására hallás után,
- A hallott rövid mesék, történetek szándékos megjegyzésére, lényeges mozzanatok, cselekvések kérdések alapján történő felidézésére.
- Rendelkezik életkorának megfelelő szóbeli kifejező képességgel.
- Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat, érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Gondolatait, érzelmeit szavakba öntve bátran el tudja mondani.
- Megfelelően reagál a szóbeli információkra.
- Odafigyel a felolvasott szövegre. A könyv képeit nézegetve el tud mesélni egy történetet.
- Az irodalomhoz kapcsolódó tevékenységekben önálló.
- Felismeri a beszélt nyelv közötti összefüggést. (érezzen készítményt arra, hogy „majd meg tanulok írni”).

Az óvodáskor végére el kell jutnia a gyermeknek a prekauzális gondolkodási szintről a konkrét gondolkodás szintjére:

- El kell érnie a lényeglátás bizonyos fejlettségét.
- Annak felismerését, hogy az egész részekből áll és részekre bontható
- Elemi fogalmak, ítéletek és következtetések alkotására való képességre, ezen belül bizonyos ok-okozati összefüggések meglátására
- Rendelkeznie kell a térbeni tájékozódás, észlelés alapjaival, alapvető térbeli összefüggéseket felismer.

Az óvodáskor végére a gyermek tisztában van a geometriai ábrákkal és azok elnevezését tudatosan használja.

Megérti a mennyiségek közötti összefüggéseket, matematikai műveleteket végez (számlálás, hozzáadás-elvétel stb.)

Különböző sajátosságok szerint tud csoportosítani, sorba rendezni.

Képes a sorminták reprodukálására.

Megérti az észleléssel kapcsolatos fogalmakat.

Visszaidézi, s rekonstruálja az események sorrendjét.

Hozzávetőlegesen tisztában van az idő fogalmával.

Megfelelő a kéz ügyessége, mozgásbeli fejlettsége, mozgások célnak megfelelő irányítása. Fejlett az ábrázoló képessége. Vizualizálja az elképzeléseit. Sokféle írószerszámot használ. Bátran kísérletezik a különböző anyagokkal, eszközökkel.

Az óvodai évek alatt a természet- és társadalmi környezetben alapvető tájékozottságot szerez.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról.

Tudja a nevét, lakcímét, szülei foglalkozását. Felismeri a napszakokat.

Jól tájékozódik szűkebb lakóhelyén. Ismeri a környezetében élő állatokat, növényeket, azok gondozását, védelmét.

Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri, és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.

Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

- Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően szókinccsel rendelkezen

Szociális érettség:

Az óvodai élet végére az egészségesen fejlődő gyermekek készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására, képesek az együttműködésre, a megfelelő kapcsolatteremtésre, társaikkal és a felnőttekkel.

Kialakult a feladattudata, feladattartása, ezen belül bizonyos monotónia tűrése, önálló munkavégzésre való képessége.

Legalább átlagos a munkatempója. A feladatok életkorra jellemző (átlagos) időn belül történő felfogására képes.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme: legalább 5-10 percig tartó akaratlagos figyelemre, és a tárgyak, jelenségek lényeges megfigyelésére képes.

Megfelelő az önértékelése, önbecsülése.

Ismeri önmagát, családját és kulturális csoportját.

Pozitív a hozzáállása magához és másokhoz.

Megbízik önmagában, önállóságot mutat.

Tiszteli saját és mások jogait. Kivárja a sorát. A legtöbb szabályt, szokást képes követni.

Empátiát mutat, megérti és respektálja a különbségeket.

Érzelmait megfelelő módon fejezi ki.

Felelősséget vállal, elfogadja az alternatívákat.

Képes kompromisszumot kötni és párbeszédet használni a probléma megoldására.

Keresi a saját mércéje szerinti szépséget és harmóniát, meghatározza a saját kritériumát a szépségről, harmóniáról.

A **sajátos nevelési igényű gyermekek** fejlesztése során a nevelés hatására a sérülés arányában a fogyatékos kisgyermeknél is ki kell alakulnia az:

- alkalmazkodó készségnek,
- akaraterőnek,
- önállóságra törekvésnek,
- együttműködésnek.

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszhetőséget tükröző gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

A multi szenzoros fejlesztés magába foglalja a:

- vizuális,
- akusztikus,

-
- taktilis mozgásos észlelés folyamatait,
 - a motoros képességek,
 - a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztését – a fogyatékoság szintjének megfelelően más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

IV.5.2.2. A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelés

A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelése az átfogó Intézményi önértékelés részét képezi, melyet 5 évente végzünk.

Az értékelés során a pedagógiai programban megtalálható, a célok elérését biztosító, elsősorban pedagógiai folyamatok tervezési, megvalósítási, ellenőrzési és értékelési rendjének tudatosságát, az eredményeknek megfelelő és szükséges korrekciók elvégzésének hatásosságát, fejlesztő jellegét vizsgáljuk.

Az elemzésben, a program bevalásának eredményességének vizsgálatában az tagintézmény-igazgató és az önértékelést támogató csoport irányításával valamennyi óvodapedagógus részt vesz. A program ellenőrzése, értékelése során építünk a Tanfelügyeleti ellenőrzés tapasztalataira, eredményeire.

IV.5.2.3. Az intézmény nevelő – fejlesztő munkáját érintő egyéb értékelések

A tagóvoda vezető éves értékelése az intézményi nevelő-fejlesztő munkáról.

Az éves munka értékelésének alapja a nevelési év:

- Munkaterve,
- Az intézmény éves önértékelési terve,
- Ellenőrzéseit követő értékelések,
- Az óvodapedagógusok által elkészített a gyermek csoportokra vonatkozó éves értékelések.

Az óvodapedagógusok önértékelése az alábbi területekre terjed ki:

1. Pedagógiai, módszertani felkészültség
2. Pedagógiai folyamatok tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók
3. A tanulás támogatása
4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység
6. A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MELLÉKLETEI

1.sz. melléklet

Napirend

3-6 éves gyermekek részére

(vegyes csoport)

Időbeosztás	Tevékenységek
6:30 – 7.00	Gyülekezés, személyes percek
7.00-9.00	Szabad játék, Testápolás, Tízóraizás
9.00-10.30	Kezdeményezések: - élmények, tapasztalatok, ismeretek szerzése, bővítése - képességek fejlesztése - differenciált, egyénre szabott fejlesztés Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás
10.30.-11.45	Testápolás, öltözködés Levegőzés: - szabad játék az udvaron, - séta, - kirándulás
11.45-12.45	Testápolás, öltözködés Ebédelés
12.45-15.00	Testápolás, Csendespihenő mesével, altatóval
15.00-15.30	Testápolás, Uzsonnázás
15.30-17.00	Szabad játék

2. sz. melléklet

Hetirend

	Kötetlen önkéntes, szabad játékban választható tevékenység	Választhat irányított tevékenység	Kötött tevékenység
Hétfő	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mesélés, verselés	Külső világ tevékeny megismertetése	Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás
Kedd	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Mesélés, verselés		Mozgás.
Szerda	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mesélés, verselés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás
Csütörtök	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Mesélés, verselés	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás
Péntek	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Mesélés, verselés	Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás

Felhasznált irodalom

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Bakonyiné Vince Ágnes – Nagyné Kosza Ilona: Mozgás öröm a szabadban
Multigráf GMK 1989.

Balázsiné Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár Alex-typo Kiadó és reklámiroda, 1992.

Becsy Bertalan Sarolta – Kunos Andrásné: Az óvodai testnevelés mozgásrendszere és feldolgozása Nemzeti Tankiadó 1994.

Benedek István: Óvodavezetés másképpen? Okler Oktatási Iroda, 1997.

Bernát István – Mezei Gyula – Odor Klára – Pari Károlyné – Szebeny Péter: Óvodai menedzsment Budapest, 1994.

B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék Calibra Kiadó, 1993.

Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program Miskolc, 1996.

Forrai Katalin: Ének az óvodában EditioMusica Budapest, 1993.

Dr. Gosy Mária: Beszéd és óvoda Budapest, 1997.

Kárpáti Andrea – Kassa Mária Valéria: Vizuális nevelés világszerte Tankönyv Kiadó Budapest, 1984.

Kárpáti Andrea: Képolvasás Tankönyv Kiadó Budapest, 1985.

Kondacs Mihályné – Podmoniczki Mária: Vizuális nevelés az Óvodában Calibra Kiadó Budapest, 1993.

Kovács György – Bakosi Éva: Játék az óvodában Debrecen, 1995.

Kompetencia alapú tanulás Óvodai programcsomagja (Sulinova 2006.)

Dr. Kövér Sándorné: Óvodavezetés nemcsak vezetőknek Hajdúböszörmény, 1993.

Kövérné Toldi Zita: Pedagógiai programkészítés az óvodában Debrecen, 1997.

Mc. Cormac – H. Mark: Ha vinni akarod valamire Novotred Kiadó Budapest, 1990.

Mezei Gyula – Odor Klára – Szebenyi Péter: Közoktatás módszertana Nemzeti Tankönyvkiadó Vállalat Igazgatósága Budapest

Mérei Ferenc – V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? NAT-TAN, 1997. Budapest

Dr. Oszetzky Tamásné: Mindennapos testnevelés az óvodában Művelődési és Közoktatási Minisztérium Testnevelés és Sport Önálló Osztály, 1994. Művelődési és Közoktatási Minisztérium: Óvoda az ezredfordulón 1998.

Szűcs Józsefné: Család és óvoda nevelőpartneri program Debrecen, 1997.

Dr. Tóthszöllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában (Bp. FER-CO Kft. És a Váci Ofszet Kft. 1994.)

Varonkai Zoltánné: Az óvodai nevelés és tanulás tervezése a csoportnaplóban Budapest, 1997.

Vekerdi Tamás: Az óvoda és az első iskolai évek a pszichológus szemével Tankönyv Kiadó